

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

PAKOLAISTOIMISTO

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN
MONISTEITA 1993:26**

**Terveyssanasto
Terveysavain
vietnam**

**Sanastoa terveydenhoitohenkilöstölle ja
terveydenhoito-ohjeita pakolaisille**

Helsinki 1993

ISBN 951-47-8320-4

ISSN 1236-200X

Julkaisija

Julkaisun päivämäärä

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

30.12.1993

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)

Julkaisun laji
Sanasto/ohjeita

-

Toimeksiantaja
STM:n pakolaistoimisto

Toimielimen asettamispvm

-

Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen)
TERVEYSSANASTO - TERVEYSVAIVAIN
VIETNAM

Julkaisun osat

Tiivistelmä

Terveyssanasto koostuu yksinkertaisista kysymyksistä, joita terveydenhuollossa tarvitaan. Terveyssanasto 1 sisältää seuraavat tilanteet: asiakkaan henkilötietojen selvittäminen, omaisten tiedot, taustatiedot, neuvolakäynnit, koulu-terveydenhuolto, suun terveydenhuolto, terveysaseman päivystys ja sairaalahoido.

Terveysvain sisältää 19 ohjetta perusterveydenhuollosta, henkilökohtaisesta hygieniasta ja rokotuksista.

Kyseessä on koekäyttöön tarkoitettu julkaisu, joten jatkotoimenpiteistä päätetään vasta kokeilun ja saadun palautteen pohjalta.

Avainsana: (asiasanat)

terveyssanasto, terveydenhoito-ohjeita

Muut tiedot

Terveyssanasto on käännetty arabiaksi, englanniksi, persiaksi, ranskaksi, serbo-kroatiaksi, somaliksi, venäjäksi ja vietnamiksi ja Terveysvain aluksi vain albaniaksi. Kukin kieli ilmestyy omalla monisteena.

Sarjan nimi ja numero
Sosiaali- ja terveysministeriön
monisteita 1993:26

ISSN
951-47-8320-4

ISBN
1236-200X

Kokonaissivumäärä
59

Kieli
vietnam

Hinta
-

Luottamuksellisuus
-

Jakaja
STM/Pakolaistoimisto

Kustantaja
STM/Pakolaistoimisto

30.12.1993

VIETNAM - TERVEYSSANASTO - TERVEYSAVAIN

KÄYTTÄJILLE

Terveyssanasto on tarkoitettu pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden kanssa työskentelevän terveydenhuoltohenkilöstön käyttöön. Terveyssanasto ei voi koskaan korvata omaa kielitaitoa, ammattitaitoista tulkkia eikä oman ammattitaidon ja erilaisen kulttuuritaustan omaavan potilaan tai asiakkaan vuorovaikutusta. Se tarjoaa vain vaatimatonta apua ja "hiukan kättä pidempää".

Terveyssanasto koostuu yksinkertaisista kysymyksistä, joita terveydenhuollossa tarvitaan. Terveyssanasto sisältää kysymyksiä seuraavista tilanteista: henkilötiedot, perhesuunnittelu, neuvolakäynnit, kouluterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, ilta- ja viikonloppupäivystys ja sairaalahoido.

Terveysavain koostuu terveydenhoito- ja sairaanhoito-ohjeista. Monisteessa on seuraavat ohjeet: kuumeen mittaaminen, kuumeen hoito, flunssan hoito-ohjeita, päätiin hoito, syyhypunkin hoito, suolistolaiset, salmonellosis, ummetuksen hoito, ripulin hoito, ohje hepatiitti B:n kantajalle, tuberkuloosi, virtsa- ja ulostenäyte, kuinka käytän kondomia ja rokotukset. Tarkoitus on, että terveydenhoitaja kopioi potilaille omasta "käsikirjastaan" tämän tarvitseman ohjeen.

Terveyssanasto ja terveysavain ovat saaneet alkunsa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton parissa työskentelevien terveydenhoitajien aloitteesta. Lähtökohtana on aineisto, jonka he ovat muokanneet. He ovat kehittäneet tätä materiaalia yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön pakolaistoimiston kanssa. Erikoissuunnittelija Helinä Kokkarinen on muokannut sanaston. Saamme kiittää terveydenhoitajia siitä, että tämä aineisto on nyt kaikkien käytettävissä. Kiitos kuuluu myös erikoistutkija, LL Hanna Nohynekille, joka on käynyt läpi Terveysavaimen tekstiä ja tehnyt niihin korjauksia ja parannuksia. Käännöstyö on tehty Lingua Nordicassa, Terveyssanaston osalta kääntäjänä ollut Mai Leino ja Terveysavaimen osalta Pham Tan Kiet.

Tässä monisteessa on kehittämisen ja uudistamisen varaa. Tämä on yksi syy siihen, että Terveyssanasto ja terveysavain ilmestyvät monisteena. Toinen syy on kustannusten säästö: jokainen käyttäjä voi kopioida monistetta tarpeidensa mukaan. Säästämme myös kääntäjien voimavaroja, kun Terveysavaimen ohjeet nyt saadaan valtakunnalliseen käyttöön. Kaikki palaute on tervetullutta.

Toimistopäällikkö Mervi Virtanen

Tp. tiedottaja Tarja Summa

TERVEYSSANASTO 1:

SUOMI - VIETNAM

ASIAKKAAN HENKILÖTIETOJEN SELVITTÄMINEN

TÌM HIỂU LÝ LỊCH CỦA THÂN CHỦ

HENKILÖTIEDOT

LÝ LỊCH

1. Kirjoita henkilötietosi tähän.	1. Viết lý lịch của anh/chị vào đây.
2. Onko sinulla KELA/sairasvakuutuskorttia?	2. Anh/chị có thẻ KELA/ bảo hiểm y tế không?
3. Mikä on sinun sukunimesi?	3. Họ của anh/chị là gì?
4. Mikä on sinun etunimesi?	4. Tên gọi của anh/chị là gì?
5. Mikä on syntymäaikasi?	5. Ngày, tháng, năm sinh của anh/chị
6. Minä vuonna olet syntynyt?	6. Anh/chị sinh vào năm nào?
7. Missä kuussa olet syntynyt?	7. Anh/chị sinh vào tháng nào?
8. Monesko päivä olet syntynyt?	8. Anh/chị sinh vào ngày nào?
9. Mikä on henkilötunnuksesi?	9. Số cá nhân của anh/chị là gì?

OSOITETIEDOT

ĐỊA CHỈ

1. Mikä on osoitteesi?	1. Địa chỉ của anh/chị là gì?
2. Kirjoita osoitteesi, ole hyvä.	2. Xin vui lòng viết địa chỉ của anh/chị.
3. Onko sinulla puhelinta?	3. Anh/chị có điện thoại không?
4. Mikä on puhelinnumerosi?	4. Điện thoại của anh/chị số mấy?
5. Mikä on työpaikkasi puhelinnumero?	5. Điện thoại nơi làm việc của anh/chị số mấy?

LAPSEN HENKILÖTIEDÖT**LÝ LỊCH CỦA ĐỨA CON**

<ol style="list-style-type: none"> 1. Lapsen nimi. 2. Alleviivaa lapsen kutsu- manimi, ole hyvä. 3. Äidin/isän/huoltajan nimi. 4. Lapsen sisarukset ja iät sekä nimet. 5. Missä lapsi on hoidossa? 6. Missä koulussa lapsi on? 7. Onko sinulla neuvolakort- tia? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tên của con 2. Xin vui lòng gạch dưới tên gọi của con. 3. Tên mẹ/cha/người bảo hộ. 4. Anh chị em của đứa trẻ tuổi cùng tên. 5. Nói giữ đứa trẻ ở đâu? 6. Con học trường nào? 7. Anh/chị có thẻ của văn phòng hướng dẫn y tế nhi đồng không (neuvolakortti)?
---	--

OMAISTEN TIEDOT**LÝ LỊCH THÂN NHÂN**

<ol style="list-style-type: none"> 1. Oletko naimaton? 2. Oletko naimisissa? 3. Oletko eronnut? 4. Oletko leski? 5. Oletko avoliitossa? 6. Onko sinulla lapsia? 7. Kuinka monta lasta sinulla on? 8. Minä vuonna lapsesi ovat syntyneet? 9. Kuka on lähin omaisesi? 10. Kuka on lähin tuttavasi tai ystäväsi Suomessa? 11. Mikä on hänen osoitteensa? 12. Mikä on hänen puhelinnume- ronsa? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anh/chị là người độc thân phải không? 2. Anh/chị lập gia đình chưa? 3. Anh/chị đã ly dị phải không? 4. Anh/chị là người góa bụa phải không? 5. Anh/chị sống ngoại hôn phải không? 6. Anh/chị đã có con chưa? 7. Anh/chị có bao nhiêu đứa con? 8. Các con sanh ra vào những năm nào? 9. Ai là thân nhân gần nhất của anh/chị? 10. Ai là bạn thân nhất hoặc người quen của anh/chị ở Phần Lan? 11. Địa chỉ của người này là gì? 12. Điện thoại của người này số mấy?
---	--

ASIAKKAAN TAUSTATIEDOT

LÝ LỊCH KHÁCH HÀNG

1. Mikä on äidinkielesi?	1. Tiếng mẹ đẻ của anh/chị là tiếng gì?
2. Minkä maan kansalainen olet?	2. Anh/chị là người nước nào?
3. Mikä on etninen taustasi?	3. Sắc tộc của anh/chị là gì?
4. Mitä kieliä puhut?	4. Anh/chị nói tiếng gì?
5. Tarvitsetko tulkkia?	5. Anh/chị cần thông dịch viên không?
6. Minkä kielisen tulkin haluat?	6. Anh/chị muốn thông dịch viên tiếng gì?
7. Osaatko lukea?	7. Anh/chị biết đọc không?
8. Osaatko kirjoittaa?	8. Anh/chị biết viết không?
9. Ymmärrätkö suomalaisen tapaan kirjoitettuja kirjaimia/numeroita?	9. Anh/chị hiểu các mẫu tự văn viết/các con số theo kiểu viết của người Phần Lan không?
10. Mikä on ammattisi?	10. Nghề nghiệp của anh/chị là gì?
11. Oletko koululainen?	11. Em có phải là học sinh tiểu học không?
12. Oletko opiskelija?	12. Anh/chị có phải là học sinh/sinh viên không?
13. Oletko kotirouva/-äiti?	13. Chị có phải là người nội trợ không?
14. Oletko ollut töissä?	14. Anh/chị đã có đi làm chưa?

TERVEYSASIAKIRJAT

CÁC HỒ SƠ BỆNH ÁN

<p>Saako sinua koskevia terveystietoja hankkia/luovuttaa hoitostasi vastaavien työntekijöiden käyttöön?</p>	<p>Những dữ kiện liên quan đến tình trạng sức khỏe của anh/chị có được phép hỏi/gởi cho các nhân viên điều trị xử dụng không?</p>
<p>Onko sinulla</p> <ul style="list-style-type: none"> * neuvolakortti * ajanvarauskortti * KELA/sairausvakuutus kortti * rokotuskortti * terveyskortti (Health card)? 	<p>Anh/chị có</p> <ul style="list-style-type: none"> * thẻ theo dõi tình trạng sức khỏe của bà mẹ/của con * thẻ đặt giờ * Thẻ KELA/ bảo hiểm y tế * thẻ chích ngừa (tiêm chủng) * thẻ sức khỏe?

TERVEYDENHOITO

CHĂM SÓC SỨC KHỎE

PERHESUUNNITTELU- JA ÄITIYSNEUVOLASSA

TẠI TRẠM Y TẾ SẢN PHỤ VÀ KẾ HOẠCH GIA ĐÌNH

Tuleeko sinulla verta alapäästä kerran kuukaudessa?	Chi/cô có bị ra huyết mỗi tháng một lần ở dưới âm hộ không?
Onko sinulla kuukautiset?	Chị/cô có kinh nguyệt chưa?
Kuinka vanha olit, kun kuukautiset alkoivat?	Chi/cô bắt đầu có kinh, lúc bao nhiêu tuổi?
Kuinka pitkä aika on kuukautisten alusta seuraavien kuukautisten alkuun?	Sau khi có kinh lần đầu cách khoảng bao lâu thì có kinh lần kế tiếp?
Kuinka pitkä on kuukautiskierrosi?	Vòng kinh của chị/cô là bao nhiêu ngày?
Kuinka monta päivää vuoto kestää?	Khi hành kinh kéo dài bao nhiêu ngày?
Milloin olivat kuukautiset viimeksi?	Kinh lần sau cùng có hồi lúc nào?
Onko kuukautisvuoto * normaalia * niukka * runsas?	Sự hành kinh * có bình thường * có rất ít * có thật nhiều không?
Ovatko kuukautesi säännölliset?	Kinh nguyệt có đều đặn không?
Onko sinulla kuukautiskipuja?	Chị/cô có đau khi hành kinh không?
Onko sinulla alavatsakipuja?	Chi/cô có bị đau bụng dưới không?
Käytätkö kalenteria seuratesasi kuukautisiasi?	Chị/cô có dùng lịch để theo dõi chu kỳ kinh nguyệt không?
Tuleeko kuukautisiesi välillä jotain muuta vuotoa?	Giữa các lần kinh nguyệt của Chị/cô có bị xuất ra những gì khác không?

<p>Onko vuoto</p> <ul style="list-style-type: none"> * veristä * pahanhajuista * paksua, paakkuista, vihertävää? 	<p>Bị xuất ra các thứ như</p> <ul style="list-style-type: none"> * có máu * có mùi hôi * đặc, huyết cục, có màu xanh?
<p>Onko alapäässä kutinaa, kirvelyä, haavaumia?</p>	<p>Có ngứa ở dưới âm hộ, xót, lở loét không?</p>
<p>Onko aikaisempia</p> <ul style="list-style-type: none"> * tulehduksia * leikkauksia * keskenmenoja * keskeytyksiä? - montako? 	<p>Trước đây có</p> <ul style="list-style-type: none"> * bị viêm * mổ * bị hư thai * phá thai không? - mấy lần?
<p>Onko sinulle tehty ympärileikkaus? Minkä ikäisenä?</p>	<p>Chị/cô có bị cắt âm vật không? Lúc bao nhiêu tuổi?</p>
<p>Onko kirvelyä virtsatessa?</p>	<p>Đi tiểu có bị xót không?</p>
<p>Oletko käyttänyt mitään ehkäisyä?</p> <ul style="list-style-type: none"> * keskeytetty yhdyntä * varmat päivät * pillerit * kierukka * kondomi * pessaari 	<p>Chị/cô có dùng cách ngừa thai nào không?</p> <ul style="list-style-type: none"> * ngưng giao hợp (khi sắp xuất tinh) * những ngày chắc chắn không thụ thai * thuốc ngừa thai * vòng xoắn * bao kondomi (áo mưa) * màng chắn ngừa thai
<p>Milloin sinulle on viimeksi tehty gynekologinen tutkimus?</p>	<p>Chị/cô khám phụ khoa lần cuối vào lúc nào?</p>
<p>Milloin sinulta on otettu viimeksi irtosolunäyte (papa)?</p>	<p>Thử nghiệm bựa sinh dục (tế bào rụng) cho chị/cô lần cuối vào lúc nào?</p>
<p>Oletko itse tuntenut kierukan langat?</p>	<p>Chị/cô tự cảm thấy còn sợi chỉ của vòng ngừa thai không?</p>
<p>Haluatko raskauden ehkäisyä?</p>	<p>Chị/cô muốn ngừa thai không?</p>
<p>Onko sinulle tehty sterilisatio?</p>	<p>Chị/cô đã có bao giờ giải phẫu làm triệt sản không?</p>

Milloin olet viimeksi ollut sukupuoliyhteydessä?	Chị/cô đã làm tình lần cuối hồi lúc nào?
Onko sinulla vakituinen sukupuolipartneri?	Chị/cô có làm tình với một người chính thức không?
Onko sinulla useita sukupuoli-partnereita?	Chị/cô có làm tình với nhiều người không?
Oletko ollut aikaisemmin raskaana? - Kuinka monta kertaa?	Trước đây chị/cô đã có thai bao giờ chưa? - Bao nhiêu lần?
Onko sinulla aikaisempia synnytyksiä? - Kuinka monta?	Trước đây chị/cô đã có sanh đẻ bao giờ chưa? - Mấy lần?
Oletko synnyttänyt alateitse? - Kuinka monta kertaa?	Chị/cô sanh đẻ bình thường không? - Bao nhiêu lần?
Onko sinulle tehty keisarileikkaus? - Kuinka monta kertaa?	Chị/cô có bị mổ tư' cung (thủ thuật cesar) khi sanh không? - Bao nhiêu lần?
Oletko nyt raskaana? - Kyllä / ei / en tiedä.	Hiện giờ chị/cô có thai không? - Có / không / không biết.
Raskaustesti tehdään aamuvirt-sasta laboratoriossa.	Thu' thai bằng nước tiểu buổi sáng tại phòng thu' nghiệm
Tupakoitko? - Kuinka monta savuketta päivässä?	Chị/cô có hút thuốc không? - Một ngày bao nhiêu điếu?
Käytätkö alkoholia?	Chị/cô có uống rượu không?
Käytätkö säännöllisesti jotakin lääkettä? - Kirjoita lääkkeen nimi, ole hyvä.	Chị/cô có dùng thuốc gì thường xuyên không? - xin hãy viết tên của thuốc đó.
Kuinka kauan olet ollut raskaana?	Chị/cô có thai được bao lâu?
Raskaus kestää normaalisti 40 viikkoa.	Bào thai bình thường kéo dài 40 tuần lễ.
Aluksi käyt äitiysneuvolassa kerran kuukaudessa, raskauden edetessä useammin.	Thời gian đầu tiên chị/cô đến trạm y tế sản phụ để khám thai mỗi tháng một lần, khi thai phát triển lớn, đến khám thường hơn.

Jokainen raskaana oleva käy vähintään kerran sairaalan äitiyspoliklinikalla.	Mỗi lần có thai phải đến bệnh viện chuyên khoa hộ sản khám ít nhất một lần.
Lääkärin tapaamiset noin neljä kertaa.	Bác sỹ khám thai khoảng bốn lần.
Äitiyspoliklinikalla seurataan sikiön kehittymistä.	Bệnh viện chuyên khoa hộ sản theo dõi phát triển của bào thai.
Tuleeko lapsen isä mukaan synnytykseen?	Cha của đứa bé có cùng đến phòng sanh không?

NEUVOLASSA ÄIDILLE TEHTÄVÄT TARKASTUKSET
CÁC KHÁM NGHIỆM TẠI TRẠM Y TẾ SẢN PHỤ

Jätä virtsanäyte tähän purkkiin, ole hyvä.	Xin đổ nước tiểu thử nghiệm vào lọ này.
Otetaan verinäyte * sormenpäältä * kyynärtaipeesta.	Lấy mẫu thử nghiệm * ở đầu ngón tay * ở khuỷu tay
Punnitaan. - Mitataan.	Cân. - Đo.
Mitataan verenpaineesi.	Đo áp huyết.
Nousisitko tutkimuspöydälle.	Chị/cô hãy lên bàn khám.
Ottaisitko vatsan paljaaksi.	Chị/cô để hở bụng ra.
Teen ulkotutkimuksen.	Tôi khám bên ngoài.
Mittaaan kohdun korkeuden/vatsan ympäryksen.	Tôi đo chiều cao của tử cung/vòng bụng.
Kuuntelen torvella/sydänäänilaitteella sikiön sydänäänet - seuratakseni raskauden edistymistä ja sikiön vointia.	Tôi nghe bằng ống nghe/máy nghe nhịp tim đập của bào thai - để tôi theo dõi sự phát triển của bào thai và sức khỏe của bào thai.
Raskaus edistyy normaalisti. Kaikki on hyvin.	Bào thai phát triển bình thường. Tất cả đều tốt.
Tule käymään lääkärin vastaanotolla, ole hyvä.	Xin, đến phòng khám của bác sỹ.
Tule uudestaan vastaanotolleni, ole hyvä.	Xin, đến phòng khám của tôi lần nữa.
Seuraava aika terveydenhoitajan vastaanotolle _____	Ngày đến phòng khám của y tá lần tới là _____
Seuraava aika lääkärille _____	Ngày đi bác sỹ lần tới là _____
Täytämme yhdessä seuraavat avustushakemukset: * äitiysavustushakemus * äitiys-, isyys- ja vanhempainraha-hakemus	Chúng ta cùng nhau điền các đơn xin trợ cấp như sau: * đơn xin trợ cấp hộ sản * đơn xin phụ cấp hộ sản, thân phụ, và song thân

Vie tämä paperi * työnantajalle * KELA:n toimistoon * sosiaalitoimistoon * asuntovirastoon * puolison työpaikalle	Nộp giấy này cho * chỗ làm * văn phòng KELA * văn phòng xã hội * số nhà đất (gia cư) * chỗ làm của người hôn phối
Osoite on _____	Địa chỉ là _____
Liiku säännöllisesti.	Đi lại đều đặn.
Syö monipuolisesti.	Ăn đủ các thứ dinh dưỡng.
Vältä rasvaisia, suolaisia ja makeita ruokia.	Tránh các thức ăn có chất mỡ, mặn và ngọt.
Älä tupakoi, älä käytä alkoholia raskauden aikana.	Đừng hút thuốc, đừng uống rượu trong thời gian mang thai.
Yhdyntä on mahdollinen koko raskauden ajan, ellei lääkäri anna muita ohjeita.	Có thể làm tình trong thời gian mang thai, nếu bác sỹ không có chỉ thị gì khác.
Käytä vain lääkärin määräämiä lääkkeitä raskauden aikana.	Trong thời gian mang thai chỉ dùng các loại thuốc của bác sỹ cấp toa.
Vältä lääkkeiden käyttöä raskauden aikana.	Nên tránh dùng thuốc trong thời gian mang thai.
Jos sinulla on raskautesi aikana veristä vuotoa, voimakasta kipua tai muita oireita, ota heti yhteyttä neuvolaasi.	Khi đang có thai chị/cô bị ra huyết, đau dữ dội hoặc có các triệu chứng khác, hãy lập tức liên lạc đến trạm khám thai của chị/cô.
Lapsesi syntyy _____	Con của chị/cô sinh _____
Suomessa isä tai tukihenkilö voi tulla mukaan synnytykseen. Hänen tulee tällöin osallistua synnytysvalmennukseen.	Ở Phần Lan người cha hoặc người đỡ đầu có thể tham dự vào việc sinh đẻ ở phòng sinh. Lúc này người ấy phải tham dự khóa huấn luyện sinh đẻ trước khi vợ sinh.

Kun sinulla on säännöllisiä supistuksia ja/tai lapsivettä alkaa valua alapäästä, lähde synnytyssairaalaan.	Khi chị/cô bị đau gò liên tục (chuyển dạ) và/hoặc ra nước ối ở cửa mình, phải đi đến bảo sanh viện.
Synnytyssairaalan osoite on _____	Địa chỉ của bảo sanh viện là _____

HENKILÖKOHTAINEN HYGIENIA

VỆ SINH CÁ NHÂN

Millaista kuukautissuojaa käytät?	Chị/cô sử dụng băng vệ sinh loại nào?
A. En käytä kuukautissuojaa. B. Käytän * kertakäyttöistä sidettä * itsetehtyä kuukautissuojaa * emättimen sisään laitettavaa tamponia.	A. Tôi không xài băng B. Tôi có xài * băng vệ sinh dùng một lần * băng vệ sinh tự làm lấy * loại bông tamponia để vào âm hộ.
Suorita alapesu päivittäin pelkällä vedellä.	Nên rửa của mình mỗi ngày bằng nước.
Vaihda kuukautissuoja useita kertoja päivässä.	Thay băng vệ sinh nhiều lần trong ngày.
Vaihda alusvaatteet päivittäin.	Thay đồ lót mỗi ngày.
Pese kätesi WC:ssä käynnin jälkeen.	Rửa tay sau khi đi tiêu, tiện.

ÄITIYSNEUVOLASSA

TAI TRAM Y TÊ SẢN PHỤ

Ovatko kuukautiset säännölliset?	Kinh nguyệt có đều đặn không?
Onko kuukautiskipuja?	Có bị đau khi hành kinh không?
Onko valkovuotoa?	Có bị huyết trắng không?
Oletko raskaana?	Chị/cô có thai không?
Virtsakoe/aamuvirtsa.	Thử nước tiểu/nước tiểu buổi sáng.

Onko aikaisempia raskauksia? - Kuinka monta?	Trước đây có thai không? - Mấy lần?
Onko aikaisempia synnytyksiä? - Montako?	Trước đây có sanh bao giờ không? - Mấy lần?
Normaalisynnytys tai keisarin- leikkaus?	Sanh bình thường hay sanh mổ?
Imetättekö vielä?	Chị/cô còn cho con bú không?
Haluatteko raskaudenehkäisyä?	Chị/cô có muốn ngừa thai không?
Kuunnellaan sydänäänet.	Nghe nhịp tim đập.
Tehdään sisätutkimus.	Khám bên trong.
Tehdään ulkotutkimus, mitataan kohdun kasvu.	Khám bên ngoài, đo sự tăng trưởng của tử cung.
Tutkitaan hemoglobiini.	kiểm tra hemoglobina (huyết cầu tế).
Mitataan paino, verenpaine.	Đo sức nặng, áp huyết.
Haluatko äitiysavustuksen pak- kauksena vai rahana?	Chị/cô muốn phụ cấp sản phụ bằng thùng đồ hay bằng tiền?
Äitiyspäiväraha, isyysraha.	Nhật bổng sản phụ, thân phụ.
Miten voit?	Sức khỏe chị/cô như thế nào?
Onko ollut pahoinvointia, um- metusta, väsymystä?	Chị/cô đã có bị khó chịu, táo bón, mệt mỏi không?
Nukutko hyvin?	Có ngủ được không?
Liikkuuko sikiövauva?	Bào thai có cử động không?
Onko supistuksia?	Có bị đau quặng (đau dãn đập) không?
Onko kipuja, missä?	Có đau không, ở đâu?

LASTENNEUVOLASSA

TẠI TRẠM Y TẾ NHÍ ĐỒNG

Voiko vauva hyvin?	Đứa bé có khỏe không?
Saako vauva rintamaitoa? - korviketta?	Đứa bé có bú sữa mẹ không? - sữa mẹ nhân tạo?
Kuinka usein vauva syö vuoro- kaudessa? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Đứa bé ăn mỗi ngày bao nhiêu lần? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Herääkö vauva yöllä syömään?	Đứa bé có thức dậy nửa đêm để ăn không?
Nyt punnitsemme vauvan.	Bây giờ chúng tôi cân đứa bé.
Nyt mittaamme vauvan.	Bây giờ chúng tôi đo chiều cao đứa bé.
Mittaan vauvan päänympäryksen.	Tôi đo vòng đầu của đứa bé.
Tutkin vauvan, jotta tiedän, että vauva on kehittynyt hy- vin.	Tôi khám đứa bé, để biết được nó có phát triển tốt không.
Onko sinulla terveet rinnat?	Ngực của chị/cô có khỏe không?
Onko rinnoissa pieniä haavoja?	Ở trên ngực có những vết thương nhỏ không?
Tekeekö imettäminen kipeää?	Có bị đau khi cho con bú không?
Onko koko rinta kipeä?	Có bị đau khắp cả bộ ngực không?
Onko sinulla kuumetta?	Chị/cô có bị sốt không?
Vauvalle annetaan 5 tippaa A- ja D-vitamiinia joka päivä.	Cho đứa bé mỗi ngày 5 giọt sinh tố A và D.
Oletko antanut vauvalle joka päivä A- ja D-vitamiinitippo- ja?	Chị/cô có cho đứa bé uống mỗi ngày những giọt sinh tố A và D không?
Onko vauva ollut ulkona?	Đứa bé có được ra ngoài trời chưa?
Hän voi nukkua ulkona myös talvella.	Mùa đông nó cũng có thể ngủ ngoài trời.

<p>Miten vauva on puettu, kun hän on ulkona?</p> <p>- aluspaita - alushousut - potkuhousut - nuttu - villatakki - villasukat - lapaset - rukkaset - myssy - pusero - paita - makuupussi - mekko - vaippa - muovi - kaulahuivi - sukkahousut - kengät - saappaat</p>	<p>Quần áo nào mặc cho đứa bé, khi nó ra ngoài đường?</p> <p>- áo lót - quần lót - quần em bé - áo choàng/khoác - áo len - vớ len - bao tay len - bao tay vải bông - nón/mũ - áo - áo - bao mền - áo dầm - tá - cao su/nhựa - khăn quần cổ - quần vớ - giấy - giấy ống</p>
<p>Saako vauvan/lapsen rokottaa?</p>	<p>Có được chích ngừa cho đứa bé/trẻ không?</p>
<p>Annan vauvalle/lapselle _____ rokotuksen.</p>	<p>Chích ngừa _____ cho đứa bé/trẻ.</p>
<p>Joskus rokotuksesta tulee kuumetta.</p>	<p>Đôi khi chích ngừa xong có thể làm cho đứa bé bị sốt.</p>
<p>Jos kuume kestää 3 päivää, sinun on vietävä vauva/lapsi lääkäriin.</p>	<p>Nếu cơn sốt kéo dài 3 ngày, anh/chị phải đem bé/trẻ đến bác sỹ.</p>
<p>Jos vauvalla/lapsella on kuumetta * vähennä vaatetta * juota paljon * anna tarvittaessa lääkettä, esim. _____</p>	<p>Nếu đứa bé/trẻ bị sốt * mặc ít quần áo * cho uống nhiều * cho uống thuốc khi cần thiết, thí dụ như. _____</p>
<p>Vauvan/lapsen iho on hyvin kuiva.</p>	<p>Da của đứa bé/trẻ rất khô.</p>
<p>Ihoa on rasvattava joka päivä, esim. _____</p>	<p>Phải thoa kem lên da mỗi ngày, thí dụ. _____</p>
<p>Vauvan päässä on karstaa.</p>	<p>Đầu của đứa bé bị đóng vảy.</p>
<p>Laita päähän rasvaa, esim. _____</p>	<p>Thoa kem lên đầu, thí dụ như. _____</p>
<p>Harjaa/rapsuta ja pese pää.</p>	<p>Cháy/cạo và gội đầu.</p>
<p>Kuinka pitkä lapsen isä on?</p>	<p>Cha của đứa trẻ cao bao nhiêu?</p>

Kuinka pitkä lapsen äiti on?	Mẹ của đứa trẻ cao bao nhiêu?
Vauva/lapsi kasvaa hyvin.	Đứa bé/trẻ mau lớn.
Vauva/lapsi kasvaa hitaasti.	Đứa bé/trẻ chậm lớn.
Tämä on lapsen kasvukäyrä.	Đây là biểu đồ tăng trưởng của đứa trẻ.
Kirjoitan siihen lapsen pituuden ja painon.	Tôi ghi vào đây chiều cao và sức nặng của đứa trẻ.
Kasvukäyrän avulla näen heti, jos lapsi kasvaa normaalisti.	Biểu đồ tăng trưởng giúp tôi thấy ngay, nếu đứa trẻ tăng trưởng bình thường.
Kasvukäyrän avulla voin selvittää, jos lapsella on jokin sairaus.	Qua biểu đồ tăng trưởng tôi có thể biết rõ, nếu đứa trẻ có những chứng bệnh gì đó.
Onko vauva/lapsi tyytyväinen?	Đứa bé/trẻ có hài lòng không?
Tarvitseeko vauva/lapsi lisää ruokaa?	Đứa bé/trẻ có cần ăn thêm không?
Anna vauvalle rintamaitoa 1/2 - 1 vuoteen.	Cho đứa bé bú sữa mẹ từ nửa năm (6 tháng) - đến 1 năm.
Kolmen (3) kuukauden iästä vauvalle voi antaa keitettyjä, hienonnettuja vihanneksia * peruna * kukkakaali * porkkana * maissi	Khi đứa bé được ba (3) tháng có thể cho ăn các loại rau cải nấu chín và xay nhuyễn * khoai tây * bông cải * cà rốt * bắp
Viiden (5) kuukauden iästä vauvalle voi antaa puuroa/veliä * riisi * kaura * ohra * ruis * mannaryyni * tattari * lihaa * kanaa * kalaa * kananmunaa	Khi đứa bé được năm (5) tháng có thể cho ăn cháo/bột * gạo * lúa kiều mạch * lúa mạch * lúa mạch đen * bột báng (làm từ bột mì) * lúa mạch đen * thịt * gà * cá * trứng gà
Yksi (1) vuotiaalle voi antaa tavallista maitoa.	Khi đứa trẻ được một (1) tuổi có thể cho uống sữa thường.
Älä opeta lasta suolan/sokerin käyttöön.	Đừng tập cho trẻ dùng muối/dường.

Yksi (1) vuotiaana lapsi saa syödä tavallista ruokaa.	Khi đứa trẻ một (1) tuổi được ăn những thức ăn bình thường.
Anna lapsen syödä itse.	Cho đứa trẻ tự ăn.
Vauva/lapsi ei enää tarvitse tuttipulloa.	Đứa bé/trẻ không cần bình sữa nữa.
Vauva/lapsi ei enää tarvitse tuttia.	Đứa bé/trẻ không cần nắm vú nữa.
Minkä ikäisenä lapsi oppi kävelemään? 1 2 3 4 5	Lúc đứa trẻ bao lớn thì tập đi? 1 2 3 4 5 .
Ymmärtääkö lapsi puhetta?	Đứa trẻ có hiểu lời nói không?
Puhuuko lapsi?	Đứa trẻ biết nói không?
Onko lapsi mielestäsi normaalisti kehittynyt/kasvanut?	Theo anh/chị đứa trẻ phát triển/lớn một cách bình thường không?
Otan lapselta verikokeen.	Tôi lấy máu đứa trẻ để thử nghiệm.
Tuo lapsen pissa tässä purkissa, ole hyvä.	Xin vui lòng mang đến dĩa nước tiểu của trẻ để trong lọ này.
Otan lapselta pissakokeen.	Tôi lấy nước tiểu của trẻ để thử nghiệm.
Pidä lapsi paikoillaan, ole hyvä.	Xin hãy giữ đứa trẻ yên một chỗ.
Näkeekö lapsi hyvin?	Đứa trẻ có nhìn thấy rõ không?
Kuuleeko lapsi hyvin?	Đứa trẻ có nghe rõ không?
Mene lapsen kanssa * kuulontutkijalle * hammaslääkärille * hammashoitajalle * lääkärielle. Osoite on _____	Đi với con đến * chuyên viên thủ thính giác * nha sỹ * y tá chăm sóc răng * bác sỹ Địa chỉ là _____
Synnytyksen jälkitarkastus on äitiysneuvolassa _____	Ngày tái khám sau khi sinh ở trạm y tế sản phụ _____

Näytän kuinka lapsen näkö otetaan.	Tôi chỉ cách thủ mắt cho đứa trẻ.
Kerro lapselle, että hän tekee samalla tavalla.	Nói cho đứa trẻ, rằng nó làm giống như vậy.
Pyydä lasta piirtämään mallin mukaan.	Bảo đứa trẻ vẽ theo hình mẫu.
Pyydä lasta leikkaamaan tämä kuva.	Bao đứa trẻ cắt tấm hình này.
Osaako lapsi hyppiä tasajalkaa?	Đứa trẻ nhảy được bằng hai chân không?
Osaako lapsi hyppiä yhdellä jalalla?	Đứa trẻ nhảy được bằng một chân không?
Osaako lapsi ajaa polkupyörää?	Đứa trẻ biết chạy xe đạp không?
Onko lapsella kavereita?	Đứa trẻ có bạn không?
Onko lapsi päiväkodissa? - Kotona?	Đứa trẻ có đi nhà trẻ không? - hay ở nhà?
Nukkuuko lapsi hyvin?	Đứa trẻ ngủ ngon không?
Onko lapsi allerginen * jollekin ruualle * lääkkeelle?	Đứa trẻ có bị dị ứng * thức ăn nào đó * thuốc?
Onko lapsella ollut usein korvatulehduksia?	Đứa trẻ có thường bị viêm tai không?
Onko lapsi päivisin kuiva?	Ban ngày đứa trẻ có biết gọi khi mắc tiểu (dái) không?
Onko lapsi kokonaan kuiva?	Ban ngày cũng như đêm đứa trẻ có biết gọi khi mắc tiểu (dái) không?
Teillä on terve, reipas poika/tyttö.	Anh chị có con trai/gái, khỏe mạnh, nhanh nhẹn.
Seuraava neuvolatarkastus on _____	Tái khám ở trạm y tế nhi đồng lần tới là _____
Seuraava lääkärintarkastus on _____	Bác sỹ khám lần tới là _____

Suosittelen psykologin luona käyntiä.	Tôi đề nghị nên gặp nhà tâm lý học.
Suosittelen puheterapeutin luona käyntiä.	Tôi đề nghị đi đến người dạy nói.
Varaanko ajan?	Tôi đặt giờ không?

KOULUTERVEYDENHUOLTO

Y TẾ HỌC ĐƯỜNG

Riisuudu pikkuhoususillesi, ole hyvä.	Xin cởi quần lót của em ra.
Katsotaan painosi.	Xem sức nặng của em.
Mitataan pituutesi.	Đo chiều cao của em.
Ota sukat jalastasi.	Cởi vớ ở chân ra.
Ota paita päältäsi.	Cởi áo của em ra.
Seiso selkä suorana. - Katson ryhtisi.	Đứng thẳng lưng. - Tôi xem dáng bộ (diệu bộ) của em.
Taivuta vartalo eteenpäin.	Cong thân hình về phía trước.
Nouse nyt hitaasti ylöspäin.	Bây giờ từ từ đứng thẳng lên.
Katso minua, näytän mallia.	Nhìn tôi, tôi chỉ mẫu.
Tarkistan näkösi E-taululla.	Kiểm tra mắt của em qua bản E.
Peitä oikea / vasen silmä.	Che mắt bên phải / mắt bên trái.
Osoita kädelläsi mihin suuntaan E-kirjaimen sakarat osoittavat - oikealle - vasemmalle - alas - ylös	Chỉ bằng bàn tay của em những chia nhánh của chữ E nằm về hướng nào - bên phải - bên trái - xuống dưới - lên trên
Onko sinulla silmälasit?	Em có mắt kính không?
Näetkö luokassa hyvin taululle?	Em có thấy rõ chữ viết trên bảng trong lớp học không?
Näetkö lukea?	Em thấy chữ rõ khi đọc không?
Kuuletko hyvin?	Em có nghe rõ không?
Otan verinäytteen sormenpäätäsi.	Tôi lấy mẫu máu thứ 1 ở đầu ngón tay của em.
Onko sinulla nyt kuukautiset?	Hiện giờ em đang có kinh không?
Tule kahden viikon kuluttua verikokeeseen.	Hai tuần sau trở lại thứ máu.

Veriarvosi on hyvä.	Lượng huyết cầu trong máu của em tốt.
Veriarvosi on alhainen.	Lượng huyết cầu trong máu của em thấp.
Ulkoile riittävästi.	Đi ra ngoài đường thật đầy đủ.
Anna virtsanäyte purkkiin * heti * aamulla vastaanotolla.	Cho nước tiểu vào lọ * ngay bây giờ * buổi sáng tại phòng tiếp bệnh nhân.
Vie ulostenäyte laboratorioon tässä purkissa.	Đem phân thử đựng trong lọ này đến phòng thử nghiệm.
Virtsanäyte on normaali.	Mẫu nước tiểu thử bình thường.
Virtsanäytteen vuoksi mene lääkäriin. Aika _____ Osoite _____	Vi lý do thử nước tiểu nên đi bác sỹ. ngày _____ địa chỉ _____
Mittaan verenpaineesi.	Tôi đo áp huyết của em.
Verenpaineesi on normaali.	Áp huyết của em bình thường.
Verenpaineesi on hieman kohonnut.	Áp huyết của em hơi cao.
Tule uusintamittaukseen.	Đến lần sau để đo lại.
Istu 10 minuuttia rauhassa ennen verenpaineen mittausta.	Ngồi yên 10 phút trước khi đo áp huyết.
Älä tupakoi 2 tuntiin ennen mittausta.	Đừng hút thuốc trong 2 tiếng trước khi đo.

<p>Onko sinulla</p> <ul style="list-style-type: none"> * päänsärkyä * vatsakipuja * unettomuutta * väsymystä * kuukautiskipuja * raajasärkyä * korvakipua * hammaskipua * yskää * nuhaa * ripulia * ummetusta * kuukautishäiriöitä? 	<p>Em có bị</p> <ul style="list-style-type: none"> * nhức đầu * đau bụng * mắt ngủ * mệt mỏi * đau khi hành kinh * đau nhức ở chân tay (tứ chi) * đau tai * đau răng * ho * sổ mũi * tiêu chảy * táo bón * kinh nguyệt bị xáo trộn?
Pystytkö keskittymään opiskeluhisi?	Em có tập trung được trong việc học của em không?
Onko sinulla ystäviä koulussa?	Ở trường em có bạn không?
Jännitätkö luokassa?	Ở lớp học em có hồi hộp không?
Kiusataanko sinua koulussa?	Ở trường em có bị trêu, ghẹo không?
Onko sinulle tarjottu huumeita?	Em có được mời thuốc phiện không?
Käytätkö huumeita?	Em có dùng thuốc phiện không?
Tupakoitko?	Em có hút thuốc không?
Käytätkö alkoholia?	Em có uống rượu không?
Oletko masentunut?	Em có thối chí, nản chí không?
Oletko yksinäinen?	Em cảm thấy cô đơn không?
Syötkö riittävästi koulussa / kotona?	Em có ăn đầy đủ ở trường/ở nhà không?
Onko sinulla harrastuksia?	Em có giải trí môn gì không?
Moneltako menet nukkumaan?	Mấy giờ em đi ngủ?
Moneltako heräät aamulla?	Buổi sáng mấy giờ em thức dậy?
Harrastatko liikuntaa? - Kuinka usein? - Päivittäin? - Kuinka monta kertaa viikossa?	Em có giải trí môn thể thao không? - Bao lâu một lần? - Mỗi ngày? Một tuần mấy lần?
Haluan keskustella vanhempiesi/huoltajiesi kanssa.	Tôi muốn nói chuyện với cha mẹ /người bảo hộ của em.

Annan sinulle rokotuksen.	Tôi tiêm ngừa cho em.
Sinulla on kuumetta.	Em bị sốt.
Koska tulit sairaaksi?	Em bị bệnh bao giờ?
Voit lähteä kotiin, minä ilmoitan opettajallesi.	Em có thể về nhà, tôi sẽ báo cho giáo viên của em biết.

SUUN TERVEYDENHUOLTO

Y TÊ VÊ MIÊNG

Avatkaa suunne, olkaa hyvä.	Xin há miêng ra.
Näyttäkää sormellanne mikä hammas on kipeä.	Chỉ bắng ngón tay của anh/chị/em cái răng nào bị đau.
Hampaan sisällä on tulehdus.	Bị viêm bên trong răng.
Hoito vaatii useita käyntejä.	Việc chữa trị đòi hỏi phải đến khám nhiều lần.
Voitte sulkea suunne.	Anh/chị/em có thể khép miệng lại.
Oletko * pakolainen * turvapaikanhakija * paluumuuttaja * avioliitossa suomalaisen kanssa * tilapäisellä vierailulla?	Anh/chị/em có phải là * người tỵ nạn * người xin tỵ nạn * người hồi hương * kết hôn với người Phần Lan * người du lịch hay ở tạm một thời gian?
Mikä om virallinen kotikuntasi?	Địa phương cư ngụ chính thức của anh/chị/em là gì?
Missä asut?	Anh/chị/em ở đâu?
Harjatkaa hampaanne aamuin illoin.	Hãy đánh răng mỗi buổi sáng và tối.
Käyttäkää fluoripitoista hammasainaa.	Hãy dùng kem đánh răng có chất fluori.
Osaatteko käyttää * hammasharjaa * hammaslankaa * hammastikkua? - Minä näytän.	Em có biết sử dụng * bàn chải đánh răng * chỉ chà kẽ răng * tăm xỉa răng? - Tôi chỉ cho.
Pureskele ruuan jälkeen xylitol-purukumia.	Sau buổi ăn, hãy nhai kẹo cao su xylitol.
Vältä sokeripitoisia ruokaaineita.	Tránh ăn các thức ăn có chất đường.
Valitse makeisista xylitol-vaihtoehto.	Chọn chất xylitol thay cho đồ ngọt.

Älä syö jatkuvasti.	Đừng ăn liên tục.
* juuri * kiille * ydin * hermot * kruunu * hammasluu * etuhammas * poskihammas * kulmahammas * maitohammas * pysyvä hammas	* chân * men * tủy * thần kinh * răng nhân tạo (răng giả) *xương răng * răng cửa * răng hàm * răng nanh * răng sữa * răng xương
Hoituhuone ja -välineet on suojattu näin tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi.	Phòng chữa trị và dụng cụ chữa trị có bao che như vậy để ngừa sự lây bệnh.
Istukaa tuoliin, olkaa hyvä.	Xin ngồi lên ghế.
Säädämme tuolin asennon. Ette putoa.	Chúng tôi chỉnh vị thế của ghế. Để anh/chị/em không bị té.
Haluan katsoa suuhun.	Tôi muốn xem bên trong miệng.
Avatkaa suu. - Sulkekaa suu.	Há miệng ra. - Hãy khép miệng lại.
Onko ollut särkyä? - Missä? - Miten kauan?	Có bị đau nhức bao giờ không? - Ở đâu? - bao lâu?
Koskeeko purressa? - Onko hammas puruarka?	Có bị đau khi nhai không? - Răng có bị khó nhai không?
Tekeekö kuuma / kylmä / makea kipeää?	Có bị đau khi dùng những đồ nóng / lạnh / ngọt?
Hampaassa on reikä.	Răng bị hủ.
Hammas märkii.	Răng có mủ.
Hampaat ovat ehjät, ei ole reikiä.	Các răng đều còn nguyên, không bị hủ.
Teillä on hammaskiveä.	Anh/chị có cấu răng (đá răng).
Poistamme hammaskiven.	Chúng tôi cạo cấu răng (đá răng) ra.
Paikkaamme hampaan.	Chúng tôi trám răng.

Laitamme väliaikaisen paikan.	Chúng tôi trám tạm thời.
Poistamme väliaikaisen paikan.	Chúng tôi lấy chỗ trám tạm thời ra.
Otamme röntgenkuvan.	Chúng tôi chụp hình quang tuyến X.
Haluatteko puudutuksen toimenpidetikivun lievittämiseksi?	Anh/chị có muốn tiêm thuốc tê để khi làm đỡ đau không?
Laitamme hampaan sisälle lää-kettä.	Chúng tôi để thuốc vào bên trong răng.
Ostakaa apteekista tätä lää-kettä.	Hãy mua thuốc này ở tiệm thuốc tây.
Lääkekuuri on syötävä loppuun, jotta se auttaa.	Phải uống hết lượng thuốc, thì mới hết đau.
Tuntuuko paikka korkealta?	Có cảm thấy chỗ trám cộm lên không?
Purkaa hampaat yhteen.	Cắn hai hàm răng lại.
Napsutelkaa hampaita vastak-kain.	Nhấp hai hàm răng vào nhau.
Ette saa syödä _____ tuntiin.	Trong _____ giờ anh/chị không được ăn.
Ette saa juoda _____ tuntiin.	Trong _____ giờ anh/chị không được uống.
Älkää imaisko poistohaavasta verta pois.	Đừng nút máu ở vết thương chỗ đã nhổ răng ra.
Ette saa sylkeä.	Anh/chị/em không được nhổ ra.
Älkää syökö / juoko kuumaa, ettei haava ala vuotaa.	Đừng ăn / uống đồ nóng, - để vết thương đừng chảy máu.
Soittakaa tänne tai tulkaa käymään, jos on kipua tai haava vuotaa.	Hãy điện thoại hoặc đến đây, nếu bị đau hoặc vết thương bị chảy máu.
Varatkaa uusi aika toimistos-ta, olkaa hyvä.	Xin đặt giờ mới tại văn phòng.

Tulkaa seuraavan kerran _____ kello _____	Lần sau đến lúc _____ giờ _____
Muistakaa peruuttaa aika ajoissa, jos ette pääse tule- maan. Peruuttamattomasta ajas- ta seuraa sakko.	Hãy nhớ rút lại giờ kịp thời, nếu anh/chị không đến được. Giờ đã đặt không rút lại, sẽ bị phạt.

TERVEYSASEMAN ILTA- JA VIIKONLOPPUPÄIVYSTYS
TRỰC BUỔI TỐI VÀ CUỐI TUẦN CỦA TRẠM Y TẾ

Onko Teillä * KELA/sairausvakuutuskortti? * passi * henkilöllisyystodistus?	Anh/chị có * thẻ KELA/bảo hiểm y tế? * số thông hành (hộ chiếu) * Giấy chứng minh cá nhân?
Nimenne?	Tên của anh/chị là gì?
Syntymäaikaanne?	Ngày sinh của anh/chị là gì?
Missä asutte? - Osoite?	Anh/chị ở đâu? - Địa chỉ?
Kirjoittaisitteko ne?	Anh/chị viết ra được không?
Onko Teillä tuttava, joka puhuu suomea?	Anh /chị có bạn biết nói tiếng Phần Lan không?
Voiko hän nyt tulkata puhelimitse?	Người đó có thể dịch qua điện thoại bây giờ được không?
Voitteko soittaa hänelle?	Anh/chị có thể điện thoại cho người này được không?
Haluatteko soittaa?	Anh/chị có muốn điện thoại không?
Tarvitsetteko taksin?	Anh/chị có cần xe taxi không?
Varaan Teille uuden ajan.	Tôi đặt giờ mới cho anh/chị.
Odottakaa, olkaa hyvä.	Xin hãy chờ.

KYLLÄ	VÂNG/PHẢI
EI	KHÔNG
EN TIEDÄ	TÔI KHÔNG BIẾT
EN YMMÄRRÄ	TÔI KHÔNG HIỂU
YMMÄRRÄN	TÔI HIỂU
SOPII	ĐƯỢC

Mikä Teitä vaivaa? - Näyttäkää.	Anh/chị bị bệnh gì? - Hãy cho biết.
Koska tulitte sairaaksi? * eilen * yhtäkkiä * kello * vähitellen * olen ollut pitkään sairas.	Anh/chị bị bệnh bao giờ? * hôm qua * bất ngờ * mấy giờ * từ từ * tôi bị bệnh đã lâu.
Onko samaa vaivaa hoidettu aikaisemmin? - Koska? * tällä viikolla * tässä kuussa * aikaisemmin	Có phải cùng một chứng bệnh đã được chữa trước đây không? - Bao giờ? * trong tuần này * trong tháng này * trước đây
Missä? * Suomessa * muualla * sairaalassa * terveyskeskuksessa	Ở đâu? * ở Phần Lan * ở nơi khác * ở bệnh viện * ở trung tâm y tế
Onko kuumetta ollut pitkään? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 päivää.	Đã bị sốt lâu chưa? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ngày.
Onko kipua? * kyllä * ei * vähän * paljon	Có đau không? * có * không * ít * nhiều
Missä? Näyttäkää, olkaa hyvä.	Ở đâu? Xin hãy cho biết.
Huimaako?	Có chóng mặt không?
Oksettaako? - Oletteko oksentanut?	Có buồn nôn/mửa không? - Anh/chị đã có nôn/mửa không?
Onko ripulia?	Có bị tiêu chảy không?
Minä tutkin.	Tôi khám.
Hengittäkää syväin.	Hãy hít thở sâu vào phổi.
Minä hoidan / annan lääkettä.	Tôi làm cho / tôi cho thuốc.
Odottakaa hetki, olkaa hyvä.	Xin hãy chờ một chút.
Otamme röntgenkuvan.	Chúng tôi chụp hình quang tuyến X.

Otamme * verinäytteen * virtsanäytteen * näytteen	Chúng tôi lấy * mẫu thử máu * mẫu thử nước tiểu * mẫu thử
Teitä tarkkaillaan täällä.	Tình trạng sức khỏe của anh/chị được theo dõi tại đây.
Lääkäri kertoo milloin pääsette kotiin.	Bác sỹ sẽ cho biết khi nào anh/chị được về nhà (xuất viện).
Teidät siirretään sairaalaan.	Chuyển anh/chị đến bệnh viện.
Ambulanssi vie Teidät.	Xe cứu thương đưa anh/chị.
Tässä on resepti.	Đây là toa thuốc.
Voitte hakea lääkkeen apteekista tänään / huomenna.	Anh/chị có thể mua thuốc ở tiệm thuốc hôm nay / ngày mai.
Syökää lääkekuuri loppuun, jotta siitä olisi apua.	Hãy uống hết liều thuốc, thuốc đó sẽ giúp đỡ được bệnh.
Ottakaa lääkettä * tarvittaessa * korkeintaan 1 2 3 4 kertaa päivässä * aamulla * päivällä * illalla	Hãy uống thuốc * khi cần * tối đa là 1 2 3 4 lần trong một ngày * buổi sáng * ban ngày * buổi tối
Oletteko ymmärtäneet? * Kyllä * Ei	Anh/chị có hiểu không? * Vâng/hiểu * Không
Tehdään lisätutkimuksia.	Làm thêm những thử nghiệm khác.

TERVE	KHỎE
SAIRAS	BỆNH
HYVÄ	TỐT
EI NIIN HYVÄ	KHÔNG ĐƯỢC TỐT LẮM
HUONO	KHÔNG TỐT

Varataan Teille uusi aika.	Tôi đặt giờ mới cho anh/chị
Seuraava aika on _____	Giờ lần tới là _____
Ottakaa ystävä mukaan tulkkamaan.	Hãy đưa bạn theo để thông dịch lại.
Varataan Teille tulkki. - Sopiiko?	Tôi đặt thông dịch cho anh/chị - Đồng ý không?

SAIRAALAHOITO**SỰ ĐIỀU TRỊ Ở BỆNH VIỆN**

Tulohaastattelu:

Phòng vấn nhập viện:

Onko Teitä aiemmin leikattu / nukutettu?	Trước đây anh/chị có bị mổ / chup thuốc mê không?
Onko Teillä vakituista lääkitystä?	Anh/chị có dùng thuốc thường xuyên không?
Onko Teillä todettu allergioita (ruoka / lääkeaine)?	Anh/chị có được xác nhận bị dị ứng (thức ăn / thuốc men) không?
Tupakoitteko?	Anh/chị có hút thuốc không?
Onko Teillä hammasproteesit?	Anh/chị có răng giả không?
Pituus / paino?	Chiều cao / cân nặng?

Leikkausvalmistelut:

Những chuẩn bị trước khi mổ:

Teille annetaan peräruiske illalla / aamulla.	Đề thuốc vào hậu môn anh/chị vào buổi tối / buổi sáng.
Te ette saa syödä ettekä juoda klo 24.00 jälkeen.	Anh/chị không được ăn cũng không được uống sau 24.00 (12 giờ tối) giờ.
Teidän täytyy käydä suihkussa tänä iltana ja huomen aamuna.	Anh/chị phải đi tắm tối nay và sáng mai.
Annan Teille esilääkkeen.	Tôi cho anh/chị thuốc an thần.
Enää ette saa nousta sängystä.	Anh/chị không được rời khỏi giường nữa.

Leikkauksen jälkeen:

Sau khi mổ:

Onko Teillä kipuja?	Anh/chị có bị đau không?
Haluatteko kipulääkettä?	Anh/chị có muốn thuốc giảm đau nhức không?
Teidän tulee olla vuoteessa tämä ilta.	Anh/chị phải nằm trên giường tối nay.

Onko Teillä pahoinvointia?	Anh/chị có khó chịu không?
Soittakaa kelloa, kun tarvitsette apua.	Hãy nhận chuông, khi anh/chị cần giúp đỡ ¹ .
Onko Teillä virtsaamisen tarvetta?	Anh/chị có cần đi tiêu không?
Yksin ette saa nousta ylös.	Anh/chị không được ngồi dậy một mình.
Huimaako Teitä?	Anh/chị có chóng mặt không?
Onko vointi hyvä?	Có dễ chịu không (có khỏe không)?
Lonkkaa / polvea saa / ei saa taivuttaa.	Mông / đầu gối được / không được co gấp lại.
Vasen / oikea.	Bên trái / bên phải.
Selkää ei saa taivuttaa / kiertää.	Không được cong / xoay gập lưng.
Haavaa ei saa kastella ennen kuin ompeleet on poistettu.	Vết mổ không được thấm nước trước khi cắt chỉ ² .
Haavan saa suihkuttaa.	Vết mổ được thấm nước.
Ompeleet saatte poistattaa terveyskeskuksessa.	Chỉ may anh/chị có thể đi lấy ra ở trung tâm y tế.
Tuntuuko kipsi hyvältä?	Băng bột có cảm thấy dễ chịu không?
Saatteko liikuttettua varpaita?	Anh/chị cử động các ngón chân được không?
Onko tunto varpaissa normaali?	Cảm giác ở các ngón chân có bình thường không?
Painaako kipsi jostakin kohtaa?	Băng bột có bị chẹt ở chỗ nào không?
Kipsiä ei saa kastella.	Băng bột không được thấm nước.
Te ette saa laittaa painoa kipeälle jalalle.	Anh/chị không được để vật nặng lên chân bị đau.

TERVEYSVAIN

OHJEET 1 - 19:

- (1) Kuumeen mittaaminen
- (2) Kuumeen hoito
- (3) Flunssan hoito-ohjeita
- (4) Päätäin hoito
- (5) Syyhypunkin hoito
- (6) Suolistolaiset
- (7) Salmonellosis ja shigellosis
- (8) Ummetuksen hoito
- (9) Ripulin hoito
- (10) B-hepatiitin kantajalle
- (11) Tuberkuloosin hoito
- (12) Virtsa- ja ulostenäyte
- (13) Kondomin käyttö
- (14) Rokotukset
- (15) Neuvolarokotukset
- (16) Lasten rokotusohjelma
- (17) Tuberkuloosirokotus
- (18) Polio- ja tetanusrokotukset
- (19) Potilaan oikeudet

TERVEYSVAIN

SỰ ĐO THÂN NHIỆT

Bạn có thể mua nhiệt kế ở tiệm thuốc tây. Dùng nhiệt kế đo bằng số (digitaalikuumemittari) thì dễ dàng và nhanh chóng hơn. Giá của nó khoảng 50 - 100 mác-ka và xài bằng pin. Giá của nhiệt kế thường bằng thủy tinh khoảng 20 mác-ka.

Cha mẹ thường cũng biết con sốt bằng cách dùng tay sờ vào đầu và trán con.

Thường thường đo nhiệt cho người lớn ở miệng và nách. Nhiệt trẻ em đo tốt hơn hết ở hậu môn hay nách. Nếu đo ở hậu môn thì trước hết phải thoa kem giữ da loại thường (tavallinen perusvoide) vào đầu nhiệt kế và sau đó để cẩn thận vào hậu môn. Luôn luôn đo nhiệt cùng một chỗ để so sánh được các kết quả độ nhiệt.

Nhiệt kế đo bằng số

Đầu tiên kiểm tra nhiệt kế có trong tư thế dùng được ngay không và bộ phận chỉ nhiệt số có hoạt động không.

Khi đo nhiệt

- đo ở miệng: Ngậm miệng 5 phút, sau đó để đầu nhiệt kế vào dưới lưỡi và ngậm miệng lại cho đến khi nghe tiếng pip thì lấy ra và kiểm tra nhiệt độ đã đo được.

- đo ở nách: Kẹp tay vào nách khoảng 5 phút. Sau đó để đầu nhiệt kế vào nách và kẹp tay lại cho đến khi nghe tiếng pip thì lấy ra và xem nhiệt độ đã đo được bao nhiêu.

- đo ở hậu môn: Nhét nhiệt kế cẩn thận vào cơ thắt hậu môn. Chờ đến khi nhiệt kế phát tiếng pip, sau đó kiểm tra độ đo được.

Nhiệt kế thường

- Trước khi đo, kiểm tra độ nhiệt kế phải dưới 36 C.
- Hạ độ nhiệt kế bằng cách rảy mạnh ống nhiệt nhiều lần.
- Để đầu hẹp của nhiệt kế vào nách khô khi đo cho người lớn.
- Tránh di chuyển vô ích khi đang đo để nhiệt kế không bị hư.
- Nhiệt kế có thể lấy ra khỏi nách sau 10 phút và kiểm tra độ đã đo. Lấy nhiệt kế khỏi hậu môn sau 4 phút và xem độ đo được.

35-37 C = nhiệt độ bình thường

37-38 C = nhiệt độ hơi cao

38-39 C = sốt

từ 39 C trở lên = sốt cao

Hỏi y tá thêm chi tiết!

TERVEYSVAIN

CÁCH TRỊ SỐT

NGƯỜI LỚN

- Người lớn bị sốt không cần phải đi bác sĩ ngay.
- Nếu sốt trên 38 C, bạn có thể uống thuốc mua ở tiệm thuốc tây (thí dụ: parasetamoli, asetyyლისისყილი-happo), ở tiệm thuốc tây có bán nhiều loại thuốc giảm sốt khác nhau.
- Uống nhiều (nước, trà) và nghỉ ngơi.

Đi bác sĩ

- nếu sốt cao kéo dài trên 3 ngày
- nếu có những triệu chứng khác, thí dụ: đau tai, ho nhiều, nhức đầu dữ dội

TRẺ EM

- Thân nhiệt đến 37,5-38,5 C của trẻ em dưới 1,5 tuổi có thể xem là bình thường.
- Thân nhiệt bình thường của trẻ em lớn hơn là 36-38 C

Mang con bị sốt đến bác sĩ, nếu

- sốt trên 40 C và sức khoẻ của con suy giảm thấy rõ
- con dưới 3 tháng
- con đã sốt trên 3 ngày
- con yếu ớt, mệt mỏi, đau nhức hay biếng ăn
- con đau bụng hay tiểu tiện bất thường
- con bị co rút

Cha mẹ thông thường đoán được nguyên nhân sốt là do sự chơi đùa và hoạt động trong ngày của con gây ra hay con bị bệnh.

Cách chăm sóc ở nhà cho con bị sốt

- mặc ít quần áo và đắp mền mỏng, cho con uống nhiều, thí dụ nước lã
 - Thông gió vào phòng để thân nhiệt của con giảm xuống
 - Quan tâm đến sự nghỉ ngơi yên tĩnh cho con.
 - Nếu con sốt trên 38,5 C , dùng thuốc giảm sốt nhét hậu môn.
- Đọc kỹ sự chỉ dẫn cách dùng lượng thuốc.

TERVEYSVAIN

CÁCH TRỊ BỆNH CÚM

Bệnh cúm thường là một sơ chứng của bệnh viêm cấp tính do siêu vi khuẩn (virus) gây ra. Bệnh cúm có thể kéo dài đến một tuần. Các triệu chứng phát sinh nhanh chóng:

- thường sốt dưới 38,5 C
- mệt mỏi, yếu ớt
- đau bắp thịt
- nhức đầu
- sổ mũi và ho

Cách điều trị:

- nghỉ ngơi và thông khí phòng
- uống nhiều (nước lã, trà) đặc biệt nếu bị sốt
- nếu cần thiết thì uống thuốc giảm sốt và giảm đau
- khi bị ho bạn có thể uống thuốc ho nếu thấy cần
- cho con hít ngửi hơi nước sẽ giảm ho rất nhiều
- mua thuốc trị bệnh cúm ở tiệm thuốc tây không cần toa bác sĩ
- chỉ cho con uống thuốc ho nếu cơn ho tái phát thường xuyên và không có đờm

Hỏi y tá thêm chi tiết

TERVEYSVAIN

CÁCH DIỆT CHÍ

Chí sống ở tóc. Chí sinh ra từ trứng hình tròn và nhỏ (saivari) bám ở chân tóc. Sau hai tuần phát triển trứng nở ra chí.

Chí lây trực tiếp từ người này qua người khác, qua vật dụng cá nhân (thí dụ lược), quần áo và các thứ mặc khác trên người (thí dụ nón).

Các triệu chứng:

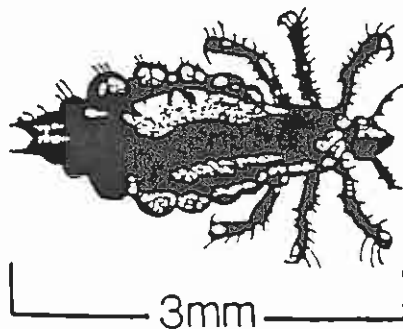
Ngứa thường xuyên, đôi khi bị lở ở da đầu và có trứng chí bám ở tóc. Chí thường phát hiện ở gáy và đằng sau tai.

Cách diệt:

Dùng dầu gội đầu diệt chí (taisampoo) có chất heksisidi và pyretriini. Gội tóc kỹ bằng taisampoo ít nhất 4 phút, sau đó xả sạch và dùng lược sạch và khít chải kỹ lưỡng cho trứng chí rớt hết ra. Làm lại theo cách này 24 tiếng sau nếu thấy cần thiết. Một tuần sau đến y tá để tái khám.

Các loại lược chải tóc hay đồ đạc có thể có chí hay trứng chí, hãy dùng taisampoo tẩy sạch. Giặt quần áo, khăn lau và các đồ dùng giường ngủ và ủi bằng bàn ủi thật nóng.

Nếu một người trong gia đình có chí thì những người khác cũng có thể có bởi vì chí lây rất nhanh. Vì vậy cả gia đình phải diệt chí cùng một lúc.

TERVEYSVAIN

CÁCH TRỊ GHỀ

Ghề do con ghề gây ra có tên *Sarcoptes Scabiei* sống và đẻ trứng dưới da. Triệu chứng đầu tiên là ngứa. Thông thường da có đường vết và có nhiều mụn do con ghề gây ra.

Tắm bằng vòi sen trước khi thoa thuốc. Rửa da kỹ bằng xà bông cục nhưng đừng chà mạnh, sau đó lau da thật khô.

Thoa đều thuốc có chất heksisidi luôn luôn từ cổ xuống hết bàn chân ngoại trừ mặt và đầu. Lượng thuốc một lần thoa cho người lớn khoảng 200ml và cho trẻ em trong hạn tuổi đi học là 100 ml.

Quan trọng nhất là chà thuốc vào tay và cổ tay, bởi vì đa số con ghề sống nhiều dưới những lớp da này.

Đừng thoa thuốc vào mặt! Đối với giới nam phải cẩn thận khi thoa vào da blu đá, bởi vì loại thuốc mạnh này dễ làm rát da.

Để giữ thuốc ở da, hãy mặc áo lót dài tay và quần lót dài. Trong thời gian trị ghề, phải mang vớ và găng tay làm bằng bông sợi. Nếu đôi khi cởi găng tay, bạn phải thoa thuốc vào tay một lần nữa.

Khi thuốc đã tác dụng vào da 24 tiếng (con dưới 3 tuổi là 6 tiếng), hãy cởi áo quần lót và rửa sạch hết thuốc.

Mặc dầu chỉ một người trong gia đình có triệu chứng ghề, luôn luôn **tất cả** những người khác cũng phải trị ghề cùng một lúc vì con ghề được biết sống ẩn dưới da mỗi người. **Trước khi trị ghề cho con dưới 3 tuổi, luôn luôn phải thảo luận với bác sĩ.**

Con ghề nằm trong đồ dùng giường ngủ và quần áo phải diệt hoàn toàn bằng cách giặt sạch quần áo lót, ra trải giường và áo gối. Trong thời gian trị ghề, mỗi ngày phải thay ra và áo gối sạch. Nệm, áo gối, mền, các loại áo khoác, găng tay, vớ phải thông hơi kỹ ở ngoài trời.

TERVEYSVAIVAIN

SÁN KÝ SINH

Trong cơ thể con người có thể có nhiều loại sán ký sinh, trứng sán và những sinh vật khác. Thường thường người có sán có thể không có triệu chứng. Sán cũng có thể gây ra đau bụng, bần thần, suy yếu và thiếu máu. Sán lây qua phân, rau cải không rửa kỹ và thịt cá làm còn quá sống.

Bác sĩ cho thuốc diệt sán uống hết thời hạn. Sự thành công diệt sán được xác định nếu cần qua thử phân lại, tùy thuộc loại sán nào đã gây ra các triệu chứng. Qua cách này có thể kiểm tra được là thuốc có công hiệu hay không. Bạn có thể phải uống thuốc cho một thời hạn nữa và thử phân lại. Trong một số trường hợp, vì cần dùng thuốc quá mạnh cho nên bạn phải ở bệnh viện đôi ngày. Phụ nữ mang thai thường chỉ được thuốc diệt sán sau khi sanh.

TERVEYSVAIN

BỆNH TRUYỀN NHIỄM

BỆNH SALMONELA VÀ SHIGELA

Bệnh Salmonela và bệnh shigela hiếm xảy ra hơn là những loại bệnh ở ruột do vi trùng gây ra.

Triệu chứng:

- Sốt, tiêu chảy, nhúc nhầy, khó chịu trong người. Trong phân của người bệnh shigela có thể có máu.

Bệnh rất dễ lây qua phân. Thử phân một lần mỗi tuần để theo dõi vi trùng gây bệnh đã xuất ra khỏi cơ thể hết chưa.

Người có vi trùng salmonela hay shigela trong phân, phải chấp hành kỹ các điều chỉ dẫn.

Cả gia đình phải tham gia vào việc giữ gìn vệ sinh.

Cách tránh lây bệnh

Tay phải rửa thật sạch sau khi tiểu tiện và trước khi làm thức ăn. Bồn cầu phải được rửa sạch bằng thuốc khử trùng.

Thức ăn phải nấu thật chín để giết chết vi trùng. Thức ăn thừa phải đậy kín và để trong tủ lạnh (dưới +8 C) hay ở nơi lạnh khác. Vi trùng không sinh nở thêm ở môi trường lạnh. Rau cải và trái cây phải rửa thật sạch trước khi dùng.

Những xử lý khác

Chủ nhân công và cơ quan y tế phải biết rõ những người tiết trong phân vi trùng gây bệnh salmonela hay shigela. Những người này không được làm công việc liên quan đến chế biến thức phẩm. Mỗi trường hợp riêng biệt về tuyển chọn công nhân vào làm ngành thực phẩm đều do cơ quan y tế quyết định. Trẻ em được đến nhà trẻ khi các triệu chứng bệnh đã hết, nhưng vấn đề giữ sạch sẽ tay và vệ sinh ăn uống của trẻ em phải được quan tâm kỹ.

Xin hỏi thêm chi tiết ở bác sĩ hay y tá trung tâm y tế.

TERVEYSVAIN

CÁCH TRỊ BÓN

Ăn điều độ và dành đủ thời gian cho việc ăn. Cũng quan trọng nữa là uống đầy đủ và vận động cơ thể nhiều.

- Ăn nhiều thực phẩm hàm chứa nguyên liệu có thó không tan như hạt ngũ cốc nguyên, rau cải, trái cây, dầu thiên nhiên và đậu phộng.
- Sau đây là những loại rau cải tốt: bắp cải, cà chua, dưa leo, xà lách, khoai tây, đậu và cà rốt.
- Các sản phẩm sữa nên dùng là sữa chua, da ua lạt, sữa chua kefir và da ua trái cây.
- Sản phẩm ngũ cốc nên dùng: bánh mì đen, cháo nguyên hạt, gạo nguyên hạt, nôi đen và myslí (một loại thức ăn làm sẵn gồm có ngũ cốc trộn với trái cây tán nhuyễn).
- Thịt cá và các thực phẩm nội tạng ít mỡ, trứng gà và xúc xích cũng tốt.
- Uống hai ly nước lã hay nước trái cây pha loãng cách khoảng các bữa ăn.
- Tránh ăn các loại khoai tây chiên, bánh khoai tây, nôi, gạo trắng đã lọc, bánh mì trắng, bánh nhân thịt, bánh ba-tê-sô, đồ ăn thịt xào bằng mỡ, bánh kem ngọt, trà, đường và sô-cô-la.
- Hãy đi bộ, chạy, dùng cầu thang bộ và vận động hằng ngày.
Tập thể dục ít nhất hai lần một ngày.

Nếu chúng bón của bạn vẫn tái diễn mặc dầu đã làm theo các điều chỉ dẫn trên, hãy liên lạc với y tá hay bác sĩ. Họ có thể nếu cần sẽ chỉ dẫn bạn thuốc giảm bón.

TERVEYSVAIN

BỆNH TRUYỀN NHIỄM

CÁCH TRỊ TIÊU CHẢY

Bệnh tiêu chảy cấp tính thường do vi trùng hay siêu vi khuẩn gây ra.

Triệu chứng có thể là ói mửa và sốt. Trị bằng uống nước là một cách trị chánh yếu cho người bị tiêu chảy cấp tính, bởi vì trong thời gian tiêu chảy lượng nước trong cơ thể mất đi nhiều, đòi hỏi người bệnh phải uống nước đầy đủ để bù đắp vào.

Bệnh tiêu chảy dễ lây qua phân và sự ói mửa, vì thế phải rửa tay sạch và thường xuyên.

Người lớn

Uống nhiều nước, không cần phải cử ăn. Nếu tiêu chảy kéo dài trên 2 ngày, bạn hỏi thêm chỉ dẫn ở trung tâm y tế.

Trẻ em trong và dưới hạn tuổi đi học

Cho con uống nhiều nước, như nước lã, nước trái cây, kem sinh tố, v.v. con cũng có thể ăn thức ăn mà nó cảm thấy ăn được. Các loại sữa chua làm dịu bụng. Tiêm thuốc tây có bán nước trị tiêu chảy Osmosal dùng cho trẻ em. Nếu chứng tiêu chảy kéo dài trên 2 ngày, hỏi thêm chỉ dẫn ở trung tâm y tế.

Con sơ sinh

Bệnh tiêu chảy của con sơ sinh luôn luôn là một vấn đề nghiêm trọng. Con sơ sinh cần phải có một lượng nước nhiều cho cơ thể. Sữa mẹ hay sữa mẹ nhân tạo vẫn cho con bú như thường lệ. Ngoài sữa ra, cho con uống nước.

Quan sát sức khoẻ của con kỹ lưỡng. Khi con bị tiêu chảy, hãy liên lạc đến y tá. Nếu con ủ rũ và yếu ớt, hãy đem con đi bác sĩ.

TERVEYSVAIVAIN

BỆNH TRUYỀN NHIỄM

CÁC CHỈ DẪN CHO NGƯỜI CÓ VI KHUẨN VIÊM GAN B

Bệnh viêm gan B do một loại vi khuẩn gây ra và lây qua máu và tinh trùng. Đa số người mang bệnh không bao giờ biết là đã bị bệnh này. Một số ít (khoảng 5%) người bệnh trở thành những người mang vi khuẩn và có thể lây bệnh qua người khác.

Qua thử máu mới biết rõ là bạn có bệnh viêm gan B hay không. Máu của bạn có thể truyền vi khuẩn qua người khác. Chỉ cần một lượng máu nhỏ dính vào vết thương mới bị của người khác, chỗ da lở hay màng nhầy thì người đó bắt đầu bị bệnh viêm gan B. Vi khuẩn viêm gan B không lây qua da lành.

Hãy làm như sau để không lây bệnh viêm gan B:

- Hãy nói rõ là bạn có vi khuẩn viêm gan B khi đến bác sĩ, nha sĩ, phòng thí nghiệm hay y tá.
- Rửa cả vết thương nhỏ và băng bằng băng cá nhân (laastari) hay băng cuộn (side). Băng xài rồi dính máu gói riêng vào bao nhựa trước khi bỏ vào bao rác.
- Đừng cho người khác mượn bàn chải răng và máy cạo râu.
- Vi khuẩn dễ lây khi giao hợp sinh lý, cho nên luôn luôn dùng bao dương vật (condom) nếu bạn biết người giao hợp kia không có vi khuẩn viêm gan B. Nếu có thì không cần dùng bao dương vật.
- Đừng hiến máu.

Ở nhà hãy làm như sau:

- Quần áo dính máu giặt bằng máy giặt với nhiệt độ +90 C của chương trình giặt đồ trắng với nước hay với thuốc khử trùng có chất chlorit.
- Vật dụng ăn uống rửa sạch bằng xà bông rửa chén thường.

Thảo luận với bác sĩ và y tá để biết phải đi khám bao nhiêu lần ở trung tâm y tế vì bị bệnh viêm gan B.

Người trong tình trạng dễ bị lây, có thể được tiêm chủng.

TERVEYSVAIN

BỆNH TRUYỀN NHIỄM

BỆNH LAO

Lao là bệnh do một loại trực khuẩn tên là mycobacterium gây ra. Trước đây ở Phần Lan lao là một bệnh phổ biến trong nước, nhưng hiện nay các trường hợp bệnh lao đã giảm xuống và người mắc bệnh này sẽ bình phục. Bệnh lao phổ biến nhất là lao phổi. Bệnh lao ở các bộ phận cơ thể khác rất hiếm xảy ra.

Sự phát hiện bệnh lao

Đa số bệnh nhân biết bị bệnh lao qua khám sức khỏe hay chụp quang tuyến. Trong giai đoạn đầu của bệnh lao gần như không có triệu chứng rõ rệt: ho, khạc đờm, sốt, ra mồ hôi ban khuya và sức khỏe suy giảm. Muốn chẩn và phân biệt được bệnh lao với các bệnh khác, thường phải khám nghiệm ở bệnh viện. Bệnh lao được phát hiện chính xác nhất thường bằng cách thử đờm hay cấy chất tiết của cơ quan khác trong cơ thể.

Sự lây và nguy cơ lây

Bệnh lao lây từ người bệnh có trực khuẩn lao trong đờm phát xuất từ nơi bị lao trong cơ thể. Hầu hết các bệnh nhân không lây bệnh. Bệnh lao không lây qua đồ vật. Chỉ lao phổi có thể lây. Những bệnh lao khác thường không lây.

Sự tránh lây và tránh bị lây bệnh

Luôn luôn dùng khăn giấy xài một bít trước miệng mỗi lần ho và hách hơi!
Đừng ho vào hướng người khác! Nhổ đờm vào ly nhựa dùng hủy bỏ có nắp đậy.

Sự rủi ro bị bệnh của thân nhân và bạn bè

Sau khi bác sĩ phát hiện bạn bị bệnh, bạn sẽ được hỏi về những người mà bạn đã từng quan hệ, bởi vì có thể bạn đã bị họ lây hay chính bạn có thể đã lây qua họ. Điều quan trọng là khám và chữa trị tất cả những người có thể đã bị lây bệnh.

Sự chữa trị hiệu quả bằng thuốc

Sự chữa trị bệnh lao bằng thuốc gọi là hóa pháp liệu (kemoterapia). Sự chữa trị sẽ công hiệu nếu bạn chấp hành theo các điều chỉ dẫn và hợp tác với cơ quan y tế.

TERVEYSÄVÄIN

BỆNH TRUYỀN NHIỄM

Thuốc trị

Bệnh lao chỉ có thể trị dứt bằng thuốc theo thời gian ấn định lâu dài. Thời gian chữa trị bằng thuốc Ở Phần Lan thường kéo dài 9-12 tháng. Những loại thuốc trị bệnh lao này không trị hết bệnh trong 1-2 tuần như bạn có lẽ trước đây đã trị bằng thuốc kháng sinh. Trên nguyên tắc tất cả các loại bệnh lao được chữa trị theo một phương thức như nhau, nghĩa là phải dùng thuốc trong một thời gian dài.

Những tác hại của thuốc trị

Thuốc trị bệnh lao hiện nay tương đối có ít tác hại. Nếu nghi ngờ bị tác hại, bạn nên thông báo cho cơ quan chữa trị biết. Sự dùng thuốc trị bệnh lao cùng lúc với các loại thuốc trị các bệnh khác phải được lưu ý. Vì thế điều quan trọng là bạn phải báo cho bác sĩ tất cả loại thuốc đang dùng (thuốc trị bệnh đái đường, thuốc chống đông máu, thuốc ngừa thai, v.v)

Sự dùng thuốc trị

Chỉ có thuốc mới diệt được trực khuẩn lao. Bệnh lao sẽ hết chắc chắn nếu bạn dùng thuốc đúng theo những qui định. Dùng tự ý thay đổi hay ngưng dùng thuốc.

Sự chữa trị bằng thuốc một cách hiệu quả thường trong hai hay ba tuần sẽ tránh được hiểm họa lây bệnh. Cũng vì lý do này, việc dùng thuốc đều đặn là rất quan trọng.

Rượu và thuốc lá

Hút thuốc lá là luôn luôn nguy hiểm, nhưng đặc biệt nguy hiểm hơn khi bị bệnh phổi. Trong thời kỳ trị thuốc, tránh uống rượu.

Dùng thuốc đều đặn mỗi ngày một lần vào giờ thích hợp nhất đối với bạn! Học thuộc lòng tên thuốc! Đi tái khám đúng giờ đã qui định! Nếu có trở ngại, liên lạc đến nơi điều trị!

Sự tích cực của bạn sẽ được thưởng - bệnh lao của bạn sẽ hết vĩnh viễn.

TERVEYSVAIN

MẪU THỬ NƯỚC TIỂU VÀ PHÂN

CÁCH LẤY MẪU THỬ NƯỚC TIỂU

Nam

Nước tiểu phải trữ trong bọng đái ít nhất là 4 tiếng. Đầu tiên rửa tay sạch. Sau đó rửa kỹ đầu dương vật. Đổ một phần nước tiểu vào bồn cầu, sau đó vào lọ và phần còn lại một lần nữa vào bồn cầu.

Nữ

Nước tiểu phải trữ trong bọng đái ít nhất 4 tiếng. Đầu tiên rửa tay sạch. Sau đó rửa âm vật. Đổ một phần nước tiểu vào bồn cầu, rồi vào lọ chứa và phần còn lại một lần nữa vào bồn cầu. Hỏi kết quả thử nghiệm theo cách chỉ dẫn của bác sĩ.

THỬ PHÂN

- Đi phân vào vật chứa bằng các tông có lót giấy vệ sinh.
- Dùng muỗng trong nắp lọ dích 3-4 muỗng phân.
- Trộn với 10% dung dịch formalin có sẵn trong lọ.
- Kiểm tra tên và ngày tháng viết trên lọ.
- Đóng kỹ nắp và bỏ vào bao.
- Đổ phân còn lại và giấy vệ sinh vào bồn cầu và vật chứa vào thùng rác.
- Rửa sạch tay.
- Nộp mẫu thử đến phòng thí nghiệm: _____

- Hỏi kết quả thử nghiệm theo cách chỉ dẫn của bác sĩ.

Lọ thử nghiệm không được để gần tầm tay của trẻ em, bởi vì dung dịch formalin trong lọ là dung dịch độc.

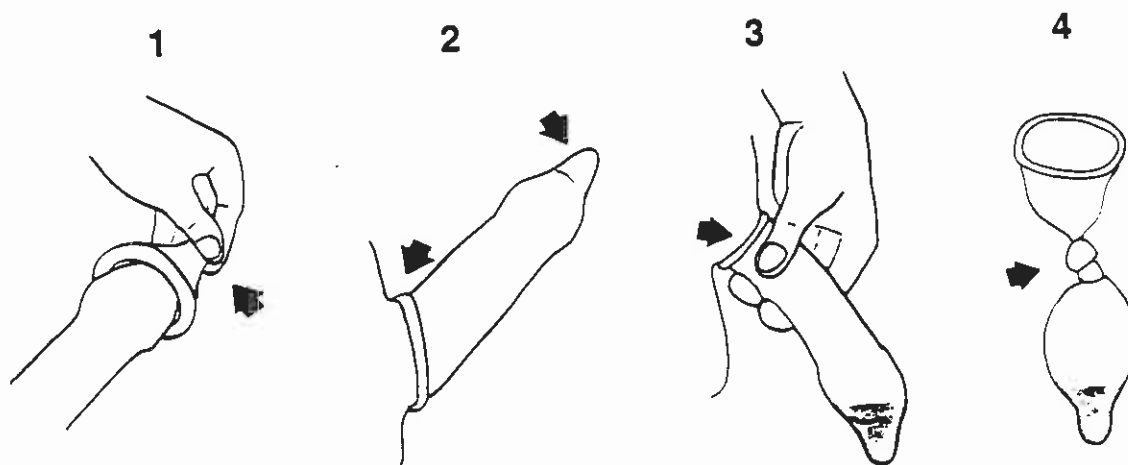
TERVEYSVAIN

CÁCH DÙNG BAO DƯNG VẬT (KONDOM)

Bạn có thể mua bao dương vật ở siêu thị, kios, tiệm thuốc tây, trạm xăng, v.v. Ở Phần Lan có bán nhiều gói bao condom khác nhau.

Kiểm tra ngày hạn chót dùng bao condom ghi trên gói. Dùng dùng bao đã hết hạn. Bao condom chỉ dùng một lần. Bao condom đã hết hạn hay xì ròi không bảo vệ bạn tránh bệnh sinh dục và ngừa thai được.

1. Mở gói cẩn thận để bao condom không bị hư. Nắm đầu bao và bóp cho hơi bay ra và dùng hai tay đeo vào dương vật.
2. Đeo bao sát đáy dương vật. Dành ra một khoản ở đầu bao để xuất tinh.
3. Sau khi xuất tinh thì rút dương vật ra và đồng thời giữ bao để không tuột ra quá sớm.
4. Thất gút đầu bao đã dùng và bỏ vào giỏ rác. Không được liệng bao vào bồn cầu, bởi vì nó dễ làm nghẽn ống cống.

TERVEYSVAIVAIN

TIÊM CHÙNG

TẠI SAO PHẢI TIÊM CHÙNG?

Sự tiêm chủng cho trẻ em và gia đình đều có ích lợi chung, bởi vì qua chương trình tiêm chủng mới ngăn được sự bộc phát bệnh dịch trong dân chúng. Trong trường hợp tốt đẹp, sự tiêm chủng có thể diệt được hoàn toàn căn bệnh trên khắp thế giới như trường hợp bệnh đậu mùa.

TIÊM CHÙNG LÀ GÌ?

Nguyên tắc tiêm chủng là một nguyên tắc đơn giản và tự nhiên. Trong cơ thể con người đều có vi trùng gây bệnh truyền nhiễm, nhưng chưa tác hại. Tiêm chủng tạo ra sức đề kháng cho cơ thể.

TIÊM CHÙNG LÀ MỘT VẤN ĐỀ TỰ NGUYỆN

Tất cả các văn phòng hướng dẫn y tế (neuvola) ở Phần Lan tiêm chủng cho mọi người tự nguyện. Tiêm chủng hoàn toàn miễn phí.

TẠI SAO NÊN TIÊM CHÙNG?

Ở Phần Lan có vệ sinh rất tốt và người bệnh nặng nhanh chóng được bác sĩ khám. Người phần lan và kiều dân sống ở Phần Lan đều có quan hệ mật thiết với những người sống ở các nước khác. Du lịch và sự thăm viếng của thân nhân tạo ra thêm nhiều cơ hội lây bệnh. Trẻ em và người lớn không tiêm chủng có thể bị bệnh truyền nhiễm mà trong cơ thể không có chất bảo vệ chống bệnh.

KHI NÀO KHÔNG ĐƯỢC TIÊM CHÙNG?

Sự tiêm chủng cho con bị sốt phải dời lại cho đến khi đã hết sốt. Sổ mũi và ho hay đang trong thời kỳ uống thuốc đều không trở ngại đến tiêm chủng. Nếu người bị dị ứng một chất nào đó trong thuốc tiêm chủng thì không tiêm chủng được. Luôn luôn nên thảo luận trước về các vấn đề này với bác sĩ hay y tá.

TERVEYSVAIVAIN

TIÊM CHỦNG

TIÊM CHỦNG Ở VĂN PHÒNG HƯỚNG DẪN Y TẾ NGỪA ĐƯỢC 10 BỆNH

1. Bệnh lao

Bệnh lao ở Phần Lan vẫn còn tương đối có thể lây qua trẻ em và người lớn. Bệnh lao phát chậm và có thể gây hại đến nhiều bộ phận trong cơ thể. Loại bệnh lao phổ biến nhất là lao phổi. BCG (calmette) là thuốc chủng ngừa bệnh lao.

2. Ho gà (pertussis)

là một bệnh ở cơ quan hô hấp. Ho gà có một số triệu chứng mang tính chất riêng và thường có nhiều cơn ho gây ra ói mửa. Bệnh ho gà đối với con còn nhỏ rất nguy hiểm. Hiện nay không có phương pháp trị. Thuốc chủng PDT nghĩa là thuốc chủng ngừa ba bệnh (kolmolsrokote) giúp con nhỏ ngừa bệnh ho gà đến hạn tuổi đi học.

3. Bệnh bạch hầu (difteria)

là một bệnh sốt viêm họng. Thuốc chủng PDT ngừa bệnh bạch hầu.

4. Bệnh uốn ván (tetanus)

Con người bị nhiễm độc nếu vi trùng trong đất xâm nhập vào cơ thể thí dụ qua vết thương do. Thuốc chủng PDT ngừa bệnh uốn ván.

5. Bệnh tê liệt (polio)

là một bệnh vẫn còn thông thường ở các quốc gia chậm tiến. Nhờ chủng ngừa cho nên bệnh tê liệt đã biến mất ở nước Phần Lan. Thuốc chủng polio bảo vệ hữu hiệu.

6. Bệnh ưa chảy máu (hemofilus)

Vi trùng hemofilus (hib) gây ra các bệnh truyền nhiễm trầm trọng: viêm màng não và có mủ, viêm nắp thanh quản và sung phổi nặng. Thuốc chủng hib phòng bệnh ưa ra máu.

7. Bệnh sởi (morbilli)

rất dễ lây và gây ra các bệnh khác sau này như sung phổi và viêm màng não. Thuốc chủng MPR phòng bệnh sởi.

8. Bệnh quai bị (parotitis)

thường là một bệnh nhẹ do vi khuẩn gây ra. Đàn ông khi bị bệnh này có thể bị viêm bìu dái và có thể gây ra hiếm muộn con. Bệnh quai bị cũng có thể gây ra viêm não hay viêm màng não. Thuốc chủng MPR phòng bệnh quai bị.

9. Bệnh rubeon đỏ da (rubella)

là một bệnh nhẹ do vi khuẩn gây ra. Đối với phụ nữ đang có thai, bệnh này có thể gây hư hại đến bào thai. Thuốc chủng MPR phòng bệnh rubeon đỏ da.

10. Bệnh viêm gan B (HBV)

còn gọi là bệnh vàng da. Nếu lập tức chủng ngừa sau khi vi khuẩn hepatitis B xâm nhập thì có thể ngăn được sự lây bệnh. Hiện nay không có thuốc trị.

TERVEYSVAIN

TIÊM CHỦNG

CHƯƠNG TRÌNH TIÊM CHỦNG CHO TRẺ EM

Con sơ sinh có sẵn chất đề kháng rất tốt từ người mẹ trong thời gian mang thai để chống lại các bệnh truyền nhiễm. Chất đề kháng với sự tác dụng của sữa mẹ giúp con phòng những bệnh truyền nhiễm mà người mẹ có khả năng đề kháng. Các chất đề kháng từ người mẹ bảo vệ con sơ sinh trong vài tháng.

Sự tiêm chủng được bắt đầu lập tức sau khi cơ thể con sơ sinh đủ sức tạo ra các chất đề kháng riêng. Cách thức tốt nhất để ngừa bệnh truyền nhiễm là chấp hành đúng theo chương trình tiêm chủng của văn phòng hướng dẫn y tế nhi đồng.

CHƯƠNG TRÌNH TIÊM CHỦNG CHO TRẺ EM

Tuổi con	Tiêm chủng
dưới 1 tuần	BCG
3 tháng	PDT 1
4 tháng	PDT II và Hib I
5 tháng	PDT III
6 tháng	Polio I và Hib II
12 tháng	Polio II
14-18 tháng	MPR I và Hib III
20-24 tháng	PDT IV và Polio III
6 tuổi	MPR II và Polio IV
0,1,6 tháng	HBV*

* cho con sơ sinh khi mẹ có vi khuẩn viêm gan.

TERVEYSVAIN

TIÊM CHỦNG

TIÊM CHỦNG BCG CHO TRẺ EM

Con của ông bà đã được tiêm chủng BCG phòng bệnh lao. Phản ứng sau khi tiêm chủng có thể như sau: 2-3 tuần sau, chỗ đã tiêm chủng cứng lên và dần dần trở thành mủ. Vết tiêm có mủ phải che bằng miếng gạc (sidetaitos) khô và thoát hơi được.

Khoảng 4 tuần sau nhọt mủ thường biến thành vẩy và sút ra khỏi da sau 5-6 tuần kể từ khi tiêm chủng để lại vết dài 5-10 milimét. Vết này thường lành hẳn trong thời gian 10-13 tuần. Sau đó thành sẹo hình tròn màu trắng.

Nếu phản ứng sau khi tiêm chủng kéo dài lâu hơn thường lệ hay con có những triệu chứng khác, hãy liên lạc đến y tá văn phòng hướng dẫn y tế nhi đồng.

TERVEYSVAIN

TIÊM CHỦNG

TIÊM CHỦNG POLIO

Tiêm chủng polio sẽ bảo vệ bạn chống lại bệnh tê liệt có tên là poliomyelitis. Nếu không chủng ngừa có thể gây ra nhiều chứng bất toại khác nhau. Ở Phần Lan trẻ em và người lớn đều được tiêm chủng vì thế nước chúng tôi đã diệt hoàn toàn được bệnh này.

TIÊM CHỦNG UỐN VÁN

Chủng ngừa uốn ván d (tetanus D) ngừa được hai bệnh: Uốn ván (tetanus) và bạch hầu (difteria).

Theo chương trình chủng ngừa chung của Phần Lan thì con trong hạn tuổi đi học được tiêm chủng theo hệ thống y tế học đường và con dưới hạn tuổi đi học tiêm ở văn phòng hướng dẫn y tế nhi đồng.

Chương trình tiêm chủng cho người lớn:

Polio đợt 1	ngay lập tức
Td	
Polio đợt 2	hai tháng sau
Td	
Polio đợt 3	một năm sau
Td	

Điều quan trọng là bạn nên đi tiêm chủng cả ba đợt để có đủ sức ngừa bệnh. Ba đợt tiêm chủng có hiệu lực 10 năm.

Các tiêm chủng này đều hoàn toàn tự nguyện và miễn phí.

TERVEYSÄVAIN

NHỮNG QUYỀN LỢI CỦA BỆNH NHÂN

Đạo luật về địa vị và quyền lợi của bệnh nhân cải thiện sự an toàn pháp lý và làm sáng tỏ sự hợp tác giữa bệnh nhân và các cơ quan y tế. Đạo luật áp dụng cho toàn ngành y tế và các dịch vụ y tế do các cơ quan xã hội công hiến.

Trong thực tế đạo luật này có nghĩa như sau:

- Trước khi điều trị cần phải có sự đồng ý của bệnh nhân.
- Bệnh nhân được thông báo về tình trạng sức khỏe, phương thức điều trị, các hậu quả rủi ro và các cách điều trị lựa chọn khác nhau.
- Bệnh nhân trong danh sách chờ đợi điều trị được thông báo lý do và thời gian phỏng định chờ đợi.
- Bệnh nhân bất mãn về sự điều trị có thể khiếu nại đến nơi điều trị.
- Nơi điều trị phải có một ủy viên bệnh nhân vụ (potilasasiamies) để giúp đỡ trực tiếp bệnh nhân.

Tất cả mọi người sống ở Phần Lan dưới sự đòi hỏi của tình trạng sức khỏe, có quyền lợi được điều trị và chăm sóc theo khả năng sẵn có của ngành y tế.

Bệnh nhân có quyền lợi được điều trị và đối xử tốt. Việc điều trị phải được sắp xếp sao để không tổn thương đến danh dự, tín ngưỡng hay đời tư của bệnh nhân. Tiếng mẹ đẻ, các nhu cầu cá nhân và văn hóa của bệnh nhân phải được quan tâm theo khả năng. Đối với bệnh nhân trẻ em, cũng cần lưu ý đến nhu cầu của gia đình.

SỰ ĐỒNG Ý VÀ HIỂU NHAU

Đạo luật mới không giảm trách nhiệm về phương thức điều trị của cơ quan y tế, tuy nhiên bệnh nhân phải đồng quan điểm về cách điều trị, nói một cách khác phải có sự đồng ý của bệnh nhân. Nếu bệnh nhân từ chối về sự chăm sóc hay cách điều trị nào đó, cơ quan y tế sẽ thỏa thuận cách điều trị khác.

Đối với sự điều trị nhẹ thì có thể xem như bệnh nhân đã đồng ý khi đến xin điều trị. Tuy nhiên theo nguyên tắc chính sự đồng ý của bệnh nhân phải được xét rõ qua thảo luận với bệnh nhân. Do đó điều quan trọng là bệnh nhân được thông báo đầy đủ về tình trạng sức khỏe, cách thức và sự tác động điều trị, các hậu quả rủi ro có thể có và các cách điều trị khác nhau.

Luật cũng buộc cơ quan y tế trước khi tiến hành hay trong thời gian điều trị phải giải thích rõ ràng và đầy đủ về những vấn đề liên quan đến điều trị. Nếu cơ quan y tế và bệnh nhân không đồng một ngôn ngữ, lúc đó việc sắp xếp thông dịch viên là cần thiết.

Thông dịch viên cũng có thể được cần đến trong lúc thảo luận với bệnh nhân tất nguyên về tiếng nói hay giác quan.

TERVEYSÄVÄIN

NHỮNG QUYỀN LỢI CỦA BỆNH NHÂN

Khi giải thích cho bệnh nhân về các vấn đề điều trị, cơ quan y tế phải quan tâm đến sự bảo mật là không tiết lộ các dữ kiện cho người ngoài. Chi tiết điều trị không được cho bệnh nhân biết nếu người ấy không muốn.

Sự điều trị cần thiết được xúc tiến trong trường hợp sức khoẻ hay tính mạng của bệnh nhân đang bất tỉnh bị nguy hiểm, mặc dầu không biết rõ bệnh nhân muốn điều trị hay không. Ngoài ra trong những trường hợp như thế nếu biết trước nguyện vọng muốn điều trị của bệnh nhân, cơ quan y tế phải cân nhắc thi hành theo ý muốn đó.

Nếu bệnh nhân không đủ khả năng, thí dụ vì bị tật nguyên tinh thần hay sức khoẻ yếu vì tuổi già, tự quyết định sự điều trị của mình, lúc đó nguyện vọng của bệnh nhân phải bàn với người thân trước khi quyết định những chữa trị quan trọng.

SỰ CHỮA TRỊ CHO TRẺ EM

Ý kiến riêng của trẻ bệnh trong lúc điều trị phải được lưu ý đến. Trong một số trường hợp trẻ em có thể có đủ trí khôn tự quyết định vấn đề chữa trị. Lúc đó nó có cả quyền từ chối tiết lộ các dữ kiện về tình trạng sức khoẻ và chữa trị cho người bảo dưỡng và thân nhân khác. Sự ấn định trí khôn tự quyết do bác sĩ và cơ quan y tế phụ trách.

Đạo luật bảo vệ bệnh nhân trẻ em rằng người bảo dưỡng không có quyền cấm việc chữa trị nếu vì nhu cầu chống lại sự nguy hiểm có thể đe dọa đến tính mạng hay sức khoẻ của con.

SỰ CHỜ ĐỢI PHIÊN CHỮA TRỊ

Nếu bệnh nhân không thể được chữa trị hoàn toàn hay ngay lập tức, cơ quan y tế phải thông báo rõ cho bệnh nhân biết lý do. Nếu bệnh nhân đến làm chỗ chữa trị thì sẽ được hướng dẫn đến đúng nơi. Bệnh nhân đang chờ đợi trong danh sách phiên chữa trị phải được thông báo thời gian ước định chờ đợi bao lâu.

BỆNH LÝ

Bệnh nhân có quyền kiểm tra và sửa sai các dữ kiện liên quan đến bản thân đã ghi trong bệnh lý.

Tất cả dữ kiện bệnh lý phải bảo mật. Cơ quan y tế không được tiết lộ cho người ngoài nếu không có sự đồng ý của bệnh nhân bằng văn bản. Người ngoài ở đây có nghĩa là những người khác ngoài các nhân viên trong đơn vị chữa trị. Thân nhân cũng được xem là người ngoài cuộc.

Nếu bệnh nhân không thể tự quyết định về vấn đề chữa trị thì thân nhân sẽ được thông báo các điều cần thiết để nhận định nguyện vọng của bệnh nhân. Thân nhân gần gũi nhất hay người thân khác của bệnh nhân đang bất tỉnh được thông báo sự buộc chữa trị và tình trạng sức khoẻ của bệnh nhân, nếu không chúng có rằng bệnh nhân sẽ từ chối nếu trong lúc tỉnh.

TERVEYSÄVÄIN

NHỮNG QUYỀN LỢI CỦA BỆNH NHÂN

Trong một số trường hợp ngoại lệ hiếm có, quyền được biết các dữ kiện liên quan và kiểm tra bệnh lý của bệnh nhân có thể bị hạn chế, nếu sự nhận biết này được xem là gây nguy hiểm trầm trọng đến sức khoẻ hay tính mạng bệnh nhân.

SỰ GIÚP ĐỠ CỦA ỦY VIÊN BỆNH NHÂN VỤ

Ủy viên bệnh nhân vụ giải thích cho bệnh nhân về quyền hạn của ủy viên và khi cần thiết sẽ giúp đỡ bệnh nhân trong vấn đề khiếu nại, kiện tụng hay xin bồi thường. Bệnh nhân bất mãn cách chữa trị hay đối xử có thể khiếu nại lên người trưởng đơn vị chữa trị. Mục đích của sự khiếu nại là tạo cho bệnh nhân một phương cách dễ dàng và linh động về trình bày ý kiến riêng đến đơn vị chữa trị và đồng thời tạo một cơ hội cho đơn vị chữa trị sửa sai nhanh chóng.

Nếu trong lúc cứu xét đơn khiếu nại có nhận thấy sự việc sẽ đưa đến vấn đề bồi thường thiệt hại hay xúc tiến biện pháp trừng phạt, ủy viên bệnh nhân vụ giúp đỡ bệnh nhân tiến hành sự việc. Sự khiếu nại không hạn chế quyền kiện tụng của bệnh nhân về cách và sự đối xử chữa trị đến các cơ quan giám sát y tế.

- 1993: 1 Perhetukitoimikunnan välimietintö.
2 Yksinhuoltajat ja elatusvelvolliset - taloudellinen asema ja tukivaihtoehdot.
3 Päivi Hakola. Auta äitiä, suojele tytärtä! Naisten ympäri-
leikkaus - uusi terveystasvatuksellinen haaste Suomessa.
4 Markku Pekurinen. Kilpailun esteitä Suomen terveydenhuol-
lossa.
5 Euroopan neuvosto. Vammaispoliittinen kokonaisuohjelma.
Pariisi, marraskuu 1991.
6 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden infektiio-ongelmien
ehkäisy.
7 Kertomus romaniasiain neuvottelukunnan toiminnasta 1990-
1992.
8 Veteraanikuntoutuksen suuntaviivat 1990-luvulle. 1.-2.12.
1992 Peurungan kuntoutumis- ja liikuntakeskuksessa pidetyn
seminaarin alustukset.
9 Arto Koho. Sosiaaliturva ja aikuiskoulutus.
10 Kustannukset. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaan-
oton kustannusten korvaaminen.
11 Perhetukitoimikunnan mietintö. Lapsikorotusjärjestelmien
vaihtoehdot.
12 Pirjo Marjamäki. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmak-
sut kunnissa.
13 Rakennusalan työterveyshuoltojaoksen muistio.
14 Terhikki Mäkelä. Pakolaisperheiden ja päivähoidon kohtaami-
nen.
15 Turvapaikanhakijoiden toimeentulotuki. Pakolaistoimiston
ohjeita ja sovellutuksia vastaanottoasemien ja -keskusten
työntekijöille.
16 Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisut vuonna 1992.
17 Sosiaali- ja terveysministeriön taloussääntö 1.6.1993.
18 Yhteenveto sosiaali- ja terveydenhuollon kertomuksesta 1992
: koko maa.
19 Veteraaniprojekti 1992.
20 Anne Kauhanen-Simanainen. Sosiaali- ja terveysministeriön
hallinnonalan kirjastot ja tietopalvelut muutostilanteessa
- mahdollisuudet ja uhat.
21 Maatalousyrittäjien lomituspalvelut. Tilastoja vuodelta
1992.
22 Terveysseuranasto. Terveystavain - Hälsönyckel suomi - ruotsi.
23 Terveysseuranasto. Terveystavain englantia.
24 Terveysseuranasto. Terveystavain venäjä.
25 Terveysseuranasto. Terveystavain serbokroatia.
26 Terveysseuranasto. Terveystavain vietnam.
27 Terveysseuranasto. Terveystavain arabia.
28 Terveysseuranasto. Terveystavain somali.
29 Terveysseuranasto. Terveystavain ranska.
30 Terveysseuranasto. Terveystavain persia.
31 Vammaisneuvosto ja vaikuttaminen. Seminaariraportti.
32 Terveysseuranasto. Terveystavain albania.